SĂRBATOAREA FELINARELOR

Ne aflăm în epoca Buguluĭ, mare sărbătoare anuală a felinarelor, care durează treĭ zile şi e dată în onoarea morţilor, carĭ, după credinţa poporuluĭ, vin în timpul acesta să viziteze rudele şi amiciĭ.

Locuitoriĭ din Nagasaki se pregătesc cu câte-va zile înainte pentru ca să fie destul de rezistenţĭ la tristeţa ce vor avea de suportat în orele de reamintire a fiinţelor pierdute, tristeţe ce s'a transformat cu timpul în veselie, căcĭ japonezii aŭ simţit că e maĭ bine ca ceĭ morţĭ să-ĭ găsească cu o faţă maĭ puţin lugubră. Cel maĭ slab pretext ajunge ca să-ĭ pue pe veselie. Ideile de melancolie sunt cu totul lăsate uităreĭ.

Cimitirile sunt în fie-care seară luminate cu felinare de hârtie, pictate în diferite culorĭ. In mijlocul întunericuluĭ nopţiĭ aceste nenumărate puncte luminoase, carĭ strălucesc din toate părţile pe coastele munţilor, produc un efect cu totul feeric.

Ziua se strâng în grupe, carĭ pleacă să se întâlnească vesele pe terasele funerare. Mormintele sunt nişte simple mese comemorative, carĭ păstrează amintirea decedaţilor fără a evoca nicĭ o idee tristă. Fie-care familie are câte un loc propriŭ în acest câmp comun de odihnă, umbrit de uriaşĭ arborĭ secularĭ.

La piciorul munteluĭ se înalţă un mare templu, la intrarea căruia să află o statue de bronz reprezentând un cal colosal. Diferite alte construcţiĭ sfinte, ale căror coloane masive susţin un acoperiş împodobit cu bogăţiĭ şi acoperit de cărămizĭ lustruite se suprapun într'o regulă perfectă pe primele trepte.

Trecând maĭ departe daĭ peste o scară lungă, ce iese într'o frumoasă grădină, plantată cu cameliĭ groase cât arboriĭ şi cu superbe speciĭ de Pinus Iaponica.

In micile restaurante vecine, numite Tcha-ya, se adună o mulţime de oamenĭ, carĭ petrec într'un mod destul de liniştit. Suntem tocmaĭ în mijlocul principaluluĭ cimitir. Bărbaţĭ şi femeĭ îşĭ beaŭ ceştile de ceaiŭ saŭ de saki, trăgând din când în când din micile lor pipe şi lăsând pe copiĭ să împodobească cu vioiciune locurile ce le aparţin cu o mulţime de felinare, ce vor ilumina cimitirul în noaptea următoare.

Cum suntem tocmaĭ în ziua treia şi decĭ ultima a sărbătoriĭ, morţiĭ trebuesc să-şĭ reia în curând locuinţa lor obişnuită; dar pentru a le uşura călătoria, trebue să le dea mijloace de îmbarcare. In acest scop fie-care familie a avut grija să le împletească câte o luntre de pae, maĭ mult saŭ maĭ puţin mare, după mijloacele fie-căruia. O gătesc cu panglice, o încarcă cu lampioane şi felinare multicolore; se maĭ adaugă apoĭ câte-va boabe de orez şi o mică monedă şi la miezul nopţeĭ, când soseşte momentul solemn, toţĭ vin de se grămădesc pe ţărmul măreĭ, ca să arunce pe apă micile lor luntrişoare de pae, carĭ vor trebui să ducă în lumea lor pe fericiţiĭ străbunĭ.

Incă cu câte-va ore înainte se văd dâre lungĭ de lumină carĭ cad din înălţimile ceruluĭ asupra oraşuluĭ. Sunt artificiĭ aruncate de procesiunile carĭ se îndreaptă spre locul spectacoluluĭ. Fie-care ţine în mână câte un lung baston de bambu, la capătul căruia atârnă felinare nouĭ, ce se leagănă a lene în ritmul cadenţat al muziceĭ care îĭ însoţeşte. Ajunşĭ pe marginea băiĭ, eĭ petrec timpul în rîsete acompaniate de muzică şi de sunetul clopoţeilor.

In sfârşit a sosit şi miezul nopţeĭ; poporul se repede spre apă, formând un lung şir. Mâinele se întind şi luntrile cad pe apă; însă purtătoriĭ lor nu se mulţumesc cu atâta. Eĭ intră în apă şi le împing, înotând, până unde pot. Vântul îĭ înlocueşte, umflând pânzele de hârtie, carĭ se aprind une-orĭ, comunicând focul la toate cele-l'alte d'împrejur.

Atuncĭ excitaţia e la apogeŭ. Sute de privitorĭ şi chiar de copiĭ se aruncă în apă, scoţând ţipete de bucurie şi căutând uniĭ să-şĭ scape luntrile de foc, alţiĭ să incendieze pe cele vecine. Scânteĭ şi sfărîmăturĭ de felinare aprinse cad pe corpul lor gol. Cerul e plin de aceste scânteĭ, făcând ca totul să strălucească într'o lumină roşiatică, care face ca capetele înotătorilor să apară la suprafaţă într'o aureolă aquatică, ce te transportă cu gândul în alte lumĭ.

Spectacolul e de nedescris: o grămadă imensă, excitată de această luptă între apă şi foc, de strigăte asurzitoare, în timp ce muzica continuă şi ea să facă zgomot şi în timp ce din toate părţile se văd sosind nouĭ procesiunĭ, semnalate prin strălucitoare focurĭ de artificiĭ şi luminĭ.

Ce seară fantastică! Ce frumoasă noapte!

Aurel Lupus.

IN FUNDUL MĂREI

— Urmare —

XIII

Vae soli!..

Abia adormiţĭ, Piohan şi Mauvert fuseseră ridicaţĭ, din ordinul doctoruluĭ.

Când Mauvert deschise ochiĭ, se văzu întins într'un pat strâmt; nu era acela în care dormise noaptea trecută.

O lumină slabă domnea în jurul luĭ, aşa în cât nicĭ nu-şĭ putea da bine seamă despre locul în care se afla.

De alt-fel, creerul îĭ era încă greŭ; capul îĭ atârna ca o ghiulea de plumb.

Pentru moment îĭ era cu neputinţă să se ridice în picioare, se simţea foarte slab.

Dar starea aceasta nu dură de cât spaţiul câtor-va momente. In curênd, nenorocitul îşĭ simţi fruntea cu totul limpede.

Un curent de aer curat îl înconjură şi-l deşteptă de-a binelea.

Respira acum maĭ bine; vederea îĭ devenise clară.

Se ridică şi privi în jurul săŭ.

Se văzu singur. Unde era Piohan? Şi ce căută dînsul însuşĭ acolo? Cine-l condusese?

Căută să-şĭ adune amintirile, dar nu putu găsi nimica.

In curând însă, memoria îĭ reveni şi înţelegând că era prizonier, un strigăt de turbare îĭ izbucni din piept.

Sări în picioare, ca zguduit de o descărcare electrică, şi căută la cingătoare arma pe care ştia că o pusese acolo, dar vaĭ! această armă nu maĭ era acolo.

Şi de altminterĭ la ce-i-ar fi putut servi această armă? Era singur, închis într'un loc misterios.

Ca un animal prins într'o cuşcă se preumbla încoace şi încolo, ne maĭ găsindu-şĭ loc.

Primul gînd al orĭ-căruĭ prizonier este să găsească o deschidere, o crăpătură, un loc maĭ slab, care să-ĭ dea speranţa uneĭ evadărĭ sigure; dar mâinele luĭ Mauvert nu întâlniră de cât stînca.

El maĭ putea constata că de jur împrejurul încăperiĭ aproape circulare în care se afla, nu se vedea nicĭ cea maĭ mică crăpătură, ca şi cum n'ar fi fost nicĭ o uşă pe acolo.

Atuncĭ, pe unde fusese transportat dînsul?

Căută îndelung, cu cea maĭ mare, cu cea maĭ amănunţită băgare de seamă; dar totul fu în zadar.

Numaĭ când ridică ochiĭ în sus înţelese; un tremur convulsiv îĭ cuprinse întreg corpul.

— Un puţ! urlă dînsul. Mă aflu în fundul unuĭ puţ.

Şi în adevăr, putea să creadă lucrul acela, pentru că pereţiĭ închisoriĭ sale se urcaŭ perpendicular deasupra capuluĭ săŭ, până la o înălţime de patru-zecĭ de picioare.

De acolo, de sus, cădeaŭ razele acelea palide care 'l luminaŭ, raze de mormînt, sinistre şi neliniştitoare.

Un pat şi o masă, iată din ce se compunea întreg mobilierul închisoriĭ sale.

Nu era acolo nicĭ o foae de hârtie, nicĭ o carte.

Nimic.

Mizerabilul începea acum să înţeleagă cuvintele pe care le prcnunţase stăpânul mărei.

In acelaşĭ timp se gândea şi la Piohan, a căruia soartă trebuia să fie, fără îndoială, asemănătoare cu a sa.

Ca şi dînsul, tovarăşul său, trebuia să fie închis într'un puţ misterios; ca şi dînsul, trebuia să se vadă condamnat la o închisoare perpetuă.

Oh! Mauvert ştia bine că o asemenea stare de lucrurĭ l'ar fi condus în scurtă vreme la nebunie.

In locul acela sinistru, orele, zilele, aveaŭ să treacă una după alta, încete, revoltător de uniforme.

Şi pe când cugeta ast-fel, privirea luĭ Mauvert căzu asupra unuĭ obiect alb, care atârna de peretele închisoriĭ sale.

Dibuind ca un beţiv, mizerabilul se apropie.

Era un fel de afiş, pe care se puteaŭ citi următoarele:

«In ziua în care veĭ voi să te supuĭ legeĭ comune a oamenilor mărei, nu veĭ avea de cât s'o facĭ.

La dreapta acestuĭ afiş se află o sonerie electrică. O simplă apăsare a degetuluĭ, va duce fraţilor d-tale vestea că aĭ dorinţa de a-ĭ regăsi şi de a trăi în mijlocul lor. Un interval de opt zile îţĭ este lăsat, pentru ca să te poţĭ hotărî.

Dacă şi după timpul acesta veĭ rămânea neclintit în prima d-tale hotărîre, nu veĭ maĭ revedea nicĭ o dată pe nimenĭ; singurătatea d-tale va deveni eternă. Gândeşte-te la cuvintele eclesiasticuluĭ: Vae soli!..., şi bagă de seamă ca aceste cuvinte să nu'ţĭ tortureze spiritul!»

După ce citi aceste câte-va rînduri, Mauvert făcu un pas îndărăt şi veni să se aşeze pe pat.

O furie nebună clocotea într'însul.

Dar ce putea să facă? Nimic.

Nu se maĭ putea îndoui acum că oamenii măreĭ se vor ţinea de cuvînt; se vedea, prin urmare, cu perspectiva puţin încântătoare de a se supune fără condiţiĭ, saŭ de a se vedea înmormîntat pentru tot-d'a-una în fundul aceluĭ puţ.

Ştia bine că nu va fi lăsat să moară de foame, şi această convingere părea că-l îndeamnă spre rezistenţa...

Dar când se gândea la existenţa teribilă pe care avea s'o ducă în acea penumbră fără de sfîrşit, simţea că n'avea să aibă destulă forţă.

Se temea de nebunie.

Atuncĭ, cel puţin să aştepte încă opt zile, înainte de a se supune. După cum spunea afişul, avea un răgaz de opt zile.

Dar nu, şi asta îĭ era cu neputinţă.

Ce s'ar fi făcut proectul săŭ de evadare? Poate că tocmaĭ în timpul acestor opt zile avea să se prezinte un prilej fericit, şi dacă-l scăpaŭ în urmă, adio visurĭ de libertate!

Nu! nu! trebuia să'şĭ îngenunche mândria, trebue să se plece în faţa învingătorilor!

Da, aşa avea să facă; în urmă, va vedea!

Când va fi sus, în mijlocul celor-l'alţĭ, când se va bucura de o libertate relativă, va putea să se răzbune poate. Atuncĭ avea să-l facă pe acel blestemat căpitan al mărei să-ĭ plătească scump un moment de supunere forţată.

Şi ca şi cum ar fi voit să alunge orĭ ce umbră de îndoială, îşĭ cuprinse fruntea între mânĭ, şi murmură din noŭ:

— Da, da, aşa trebue să fac; ne vom regăsi după aceia, şi vom vorbi noĭ!

Mauvert se sculă, şi plin de hotărîre, apăsă firul sonerieĭ electrice.

Şi cum se temea că nu va fi auzit, degetul săŭ apăsă butonul timp de două monute, neîntrerupt.

După aceia se aşeză din noŭ pe pat şi rămase în aşteptare.

Cugetă; şi de astă dată, numaĭ gândurĭ de ură şi de răzbunare îĭ umpleaŭ creerul.

Timpul trecea; momentele deveniaŭ neliniştitoare, căcĭ nicĭ un zgomot nu venia să-ĭ întrerupă gândurile.

Fără îndoială, nu se aşteptase nicĭ dînsul să fie eliberat imediat; dar acum trecuseră maĭ mult de două ore de când sunase.

Nervos, se apropie de sonerie şi apăsă din noŭ, îndelung.

Şi iar aşteptă.

Trecu, ca o oră.

Aşteptă mereŭ. Şi nimenĭ nu venia.

In purtarea aceasta era ceva bizar, eva de neînţeles.

Cu o mişcare bruscă, ridică capul în sus. Dar nu văzu de cât lumina palidă care încălzia păreţiĭ puţuluĭ.

Ah!.. nu cum-va nu fusese auzit?

Lucrul nu era cu putinţă, de oare-ce sunase destul de mult; ş'apoĭ, acolo sus, cine-va trebue să fi fost pus de veghe.

De o dată, un fior îĭ zgudui corpul.

— Dacă s'ar fi întâmplat ca soneria, dintr'o cauză necunoscută de oamenii măreĭ, să nu funcţioneze?

Gândul acesta, perspectiva de a se vedea aruncat pentru toată viaţa sa în fundul aceluĭ puţ nenorocit, îl făcu să se arunce ca un desperat asupra sonerieĭ, al căreia buton îl apăsă timp de maĭ multe momente.

După aceia făcu un pas îndărăt şi ascultă; şiroae recĭ de sudoare îĭ curgeaŭ de-a lungul tâmplelor.

Trase cu urechea, căutând să pătrundă misterul, să prindă un singur sunet, un zgomot cât de mic.

Dar se osteni fără nicĭ un folos.

In jurul luĭ era o linişte absolută, profundă, formidabilă.

Nimic!.. Nicĭ odată cuvîntul acesta nu-ĭ răsunase maĭ teribil în creer de cât acuma.

Un urlet asemănător cu acela al uneĭ fiare sălbatice îĭ eşi din gâtlej.

Se lăsă să cadă din noŭ pe pat şi închise ochiĭ; era aproape lipsit de cunoştinţă.

Cât timp dură starea aceasta de lâncezeală?

Probabil că ore întregĭ.

Dar când deschise ochiĭ nimic nu se schimbase în jurul luĭ. Nu putea să aibă o noţiune exactă a timpuluĭ; simţea însă că stomahul îĭ este deşert.

Atuncĭ se ridică cu greutate şi într'un mod aproape maşinal căută în jurul săŭ.

O tresărire nervoasă îĭ agită tot corpul. Zărise un obiect care, fără îndoială, nu fusese acolo maĭ înainte, de vreme ce nu l observase.

Era un paner facut din fibre masive şi era plin cu alimente.

Mauvert ghicise bine. N'avea să fie lăsat să moară de foame, dar avea să rămâe stingher printre aceĭ bizarĭ oamenĭ aĭ măreĭ.

Şi cu toate acestea voia să iasă.

Dar cum putea s'o facă, dacă acea sonerie nu maĭ funcţiona, dacă ceĭ de sus nu-ĭ cunoşteaŭ gândurile?

Un gând îĭ veni. Panerul acela care nu fusese acolo cu o oră maĭ înainte, avea să fie ridicat, fără îndoială, dupa ce alimentele dintr'însul aveaŭ să fie deşertate.

Cum avea să se întâmple asta? Puţin îĭ păsa; dar era în gândul acela o speranţă de libertate, care îl făcea să se înfioare de plăcere.

Repede scoase alimentele din paner şi puse în locul lor o foae de hârtie, în care spunea stăpânuluĭ cetăţeĭ supunerea sa definitivă.

Din fericire avea în buzunar un carnet şi un creion.

Dacă soneria nu funcţiona, hârtia aceea avea să ajungă pînă sus şi era să fie salvat.

După aceea se aşezi cu maĭ multă linişte la masă şi mâncă cu multă poftă, căcĭ stomahul îĭ era cu desăvârşire deşert.

In urmă, neputându-se împotrivi oboseleĭ, se întinse pe pat şi adormi adânc.

XIV

Spre abizurĭ

Tauvel tocmaĭ sfârşise cu îmbrăcatul când doctorul Vizit veni să-l ia pentru a începe studiile lor în privinţa abizurilor subterane.

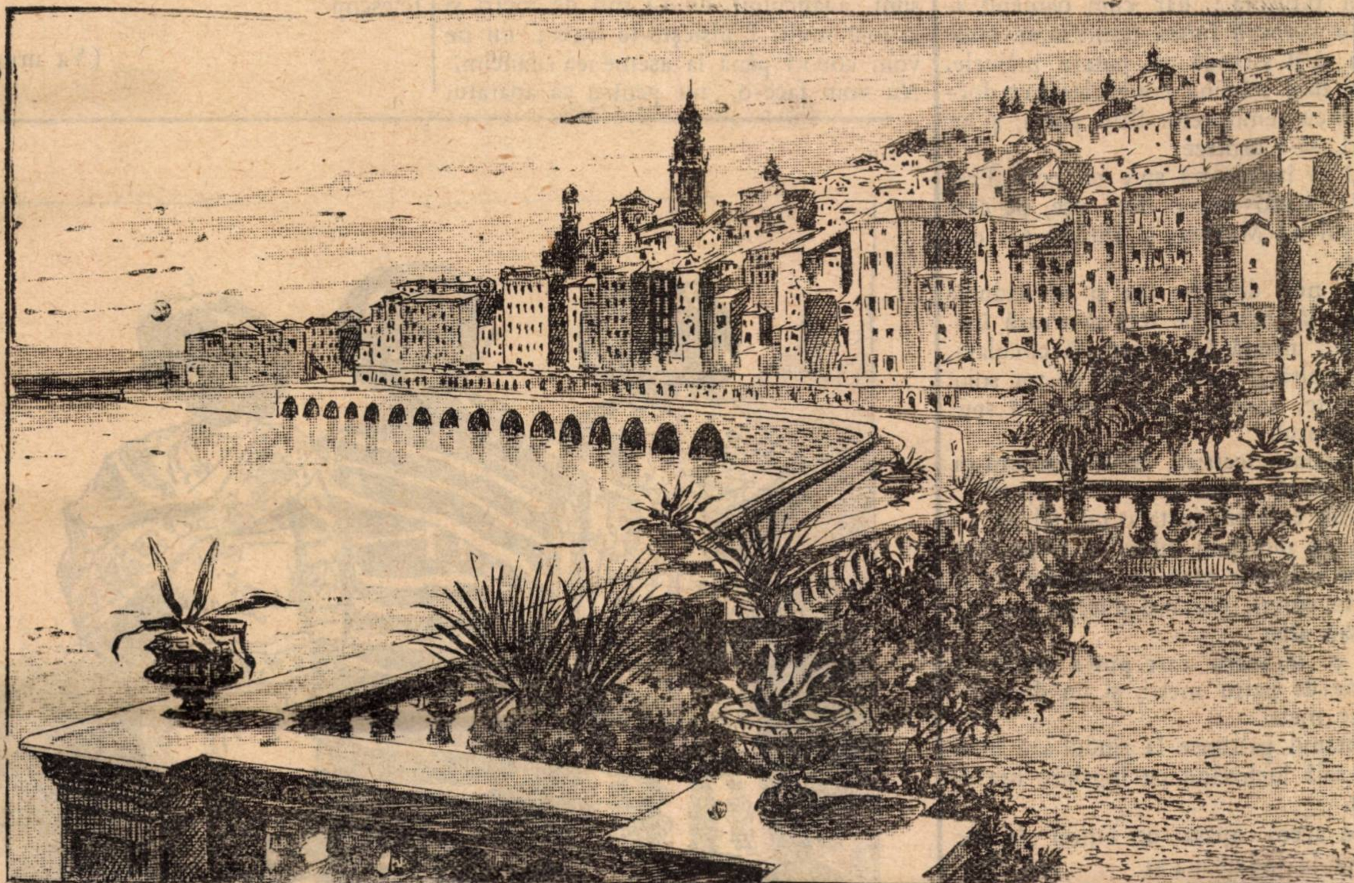
Fostul ocnaş se gândea mereŭ la tovarăşiĭ săĭ. Ar fi voit să ştie ce deveniseră dînşiĭ.

De aceea îndată ce doctorul intră, îĭ puse întrebărĭ în privinţa lor.

— Tovarăşiĭ d-tale?.. întrebă acesta, mereŭ surîzător; dar sunt foarte bine, d-le, şi cred că veĭ putea să-ĭ vezĭ peste câte-va minute.

Tauvel respiră. Modul în care îĭ răspundea doctorul îĭ dovedea că Mauvert şi Piohan nu făcuseră nicĭ o violenţă.

LUMEA PITOREASCĂ

O vedere a orașului Mentone (Franța)

— Sunt liberi? mai adăugă dînsul, cu toate acestea.

— Absolut liberi, răspunse doctorul; ca d-ta și ca mine. Pentru moment mi se pare că se îmbracă și se pregătesc de lucru.

«Și cred că ar fi nepoliticos din partea lor, mai adăugă doctorul, dacă s'ar plânge vre-o dată de munca ce li s'a dat. Căpitanul, pentru a le măguli gusurile, i-a făcut căutători de aur.

— Căutători de aur?

— Precum îți spun; sper că munca aceasta nu le va fi displăcută; mai cu seamă în ceea ce îl privește pe Piohan. Și acum, dragul meŭ domn, să ne grăbim, căci avem și noi de lucru.

— Sunt gata, răspunse Tauvel, care în fond era cât se poate de încântat de întorsătura pe care o luaseră lucrurile.

El își închipuia că Mauvert și Piohan aveaŭ să fie violenți și n'aveaŭ să cedeze nici morți.

Cum naiba procedase căpitanul pentru a ajunge la asemenea rezultate?

Această ultimă întrebare o pusese cu voce tare.

— Cât se poate de simplu, îi răspunse doctorul; vei putea judeca d-ta însuți.

«Și acum la drum! adăugă dînsul.

Eșiră din dormitor și plecară de-a lungul unui coridor, care cobora într'o pantă destul de repede.

Ajungând la intrarea unei galerii, doctorul arătă tovarășului săŭ vr'o două-zeci de indivizi cari lucraŭ cu târnăcoapele.

— Prietenii d-tale, îi zise dînsul cu simplicitare.

In adevăr eraŭ acolo Mauvert și Piohan, cari păreaŭ foarte bine dispuși și convorbeaŭ plini de însuflețire cu tovarășii lor.

Eraŭ așa de ocupați, în cât nici nu-și observară tovarășul.

— Se vor coborî în curând în mină, zise doctorul; peste câte-va minute vor fi în galeriile aurifere.

«Dar noi stăm de vorbă; timpul trece și munca ne așteaptă.

Curios, Tauvel întrebă:

— Noi cu ce ne vom ocupa?..

— Mi se pare că ți-am mai spus-o: ne vom ocupa cu studiul abisurilor. Azi, ca și tovarășii noștri, ne vom coborî, dar nu sub pământ, ca dînșii, ci sub valuri.

— Sub valuri?

— Da, dragul meŭ domn; sondele ne daŭ niște informații prea puțin adevărate, și eŭ le-am suprimat. Mulțumită unui aparat inventat de mine, pe care l'am numit camera-sondă, ne vom coborî noi înșine sub valuri. E mai sigur așa.

Câte-va momente după aceia, pătrundeaŭ într'o cavernă vastă, în mijlocul căreia era o mașină specială, pusă în mișcare de electricitate.

Câți-va oameni eraŭ acolo; și doctorul le adresă cuvîntul într'o limbă necunoscută. Aceștia îi răspunseră în aceiași limbă, strângându-i mâna și salutându-l pe Tauvel.

— Trebue să mai așteptăm câte-va momente, zise doctorul; căpitanul Namelless ne va întovărăși. In timpul acesta, voi inspecta aparatele.

Curios, Tauvel privea în jurul săŭ, pentru a-și da seamă unde este aparatul în care aveaŭ să se așeze pentru a se coborî sub valuri.

Fapt curios, cu un moment înainte de a întreprinde o escursiune atât de bizară, nu se simțea de loc emoționat.

Liniștea celora care-l înconjuraŭ îi cuprinsese și pe dânsul.

Peste puțin apăru și căpitanul Nameles. Coultier, Towson și alți doui locuitori ai cetăței sub-marine, îl întovărășeaŭ.

După ce-l salută pe Tauvel, stăpânul

avù o convorbire destul de însufleţită cu doctorul, mereü în limba aceia, pe care fostul ocnaş n'o putea înţelege.

Coultier şi Towson se folosiră de aceste momente pentru a-l prezenta pe Tauvel tuturora; dar cum oamenii aceia nu vorbeaü limba franceză, se mulţumiră să'şi strângă cu putere mâinele.

Căpitanul sfârşind convorbirea cu doctorul, făcu semn celor-l'alţi patru, şi lui Tauvel, să-l urmeze.

Toţi se îndreptară spre un colţ al cavernei; acolo era o mică uşe, pe care tovarăşul luĭ Mauvert şi Piohan n'o observase.

Căpitanul deschise uşa şi se dădu la o parte, lăsându-ĭ pe toţĭ să treacă înaintea sa; intrară într'o cameră circulară, foarte înaltă şi vastă, plină de tot soiul de aparate, camera-sondă, cum ĭĭ spunea doctorul.

O maşină electrică, de dimensiuni nu tocmaĭ marĭ, ocupa centrul încăperiĭ.

Intr'un colţ era instalat un fel de telescop, pe jumătate înfundat în pământ.

Nişte robinete eraü aşezate din loc în loc prin pereţĭ, purtând diferite numere, roşiĭ saü albe.

Era o încăpere care putea să aibă o înălţime de patru metri, şi un diametru de zece metri.

Căpitanul pătrunse la rîndul său în aceastà salà închizând cu îngrijire uşa în urmă-ĭ.

După aceea apăsă un buton electric care era la îndemâna sa.

Tauvel văzu atuncĭ un fel de capac coborându-se şi acoperind deschiderea prin care intraseră în cameră.

Coultier, Towson, şi ceĭ-l'alţĭ doui ocupară fie-care câte un loc, care păreaü de maĭ înainte desemnate.

In clipa aceia, doctorul se întoarse spre Tauvel.

— Nu-ţĭ este teamă scumpe domnule? îl întrebă dânsul.

Tauvel, surizător, făcu semn că nu se temea.

— Cu atât maĭ bine! cu atât maĭ bine!

Aproape îndată, căpitanul duse o fluerătoare la gură, şi scoase un şuerat ascuţit.

Tauvel simţi că avea să înceapă coborîrea.

De-asupra şi de desubtul luĭ se auzi un murmur înăbuşit, care continuă timp de câte-va momente.

— Rezervoarele se umplu cu apă, îi explică doctorul. Acuma s'a sfârşit. Pentru moment, ne coborîm prin forţa proprieĭ noastre greutăţĭ.

Şi pe când vorbia îşĭ ridică ochiĭ spre un manometru care era în faţa luĭ.

— Mi se pare, d-le Tauvel, continuă dânsul, că eştĭ în curent cu diferitele adâncimĭ pe care le-aü atins până acuma oameniĭ.

— Intr'un mod foarte vag, domnule; ştiü că s'a ajuns până la o adâncime de 8500 metri.

— 8567 metri exact, între Hong-Kong, şi insulele Amirale. Dar s'a ajuns până la maĭ mult de 9000 metri pe curentul Gulf-Stream-uluĭ, între insulele Bermude şi Tera Nova. Dar e cert că sunt adânciumĭ de 12 miĭ de metri şi şi maĭ mult. Linişteşte-te însă; nu ne vom coborî până la asemenea adâncimĭ. Nu vom face-o, nu pentru că aparatul nostru n'ar putea suporta o asemenea presiune, saü pentru că ne-ar fi teamă, ci pur şi simplu pentru că nu avem pe aicĭ adâncimĭ aşa de marĭ.

Şi zicând acestea, întinse mâna spre telescop.

(Va urma)

Africane îmbrăcate în «Kansis»

MODA FEMEILOR

In Africa germană de răsărit

Piesa cea maĭ importantă din costumul femeesc din Africa germană de răsărit, e stofa de bumbac cu desenurĭ felurite, pe care suaheli o numesc «kansu». Totdeauna nouĭ modele, unele cu culorĭ maĭ viuĭ de cât altele, sosesc din Zanzibar în comerţ. O adevărată damă în curent cu moda din Africa germană de vest, poartă un astfel de «kansu» numaĭ patru săptămânĭ, apoĭ îl păstrează cu îngrijire. Şi maĭ târziü, când frumoasa a devenit femee în vârstă, va scoate la iveală belşugul de «kansusurĭ» şi le va arăta urmaşilor, ca semn de cum era de frumoasă odinioară purtătoarea lor.

Cu cât sipetele ascund maĭ multe stofe de astea, cu atât e maĭ mândră posesoarea lor, căcĭ fie-care «kansu» este un gaj al iubireĭ pe care bărbatul îl oferă frumuseţiĭ soţieĭ sale.

OMUL ŞI NATURA

Un tabloü vechiü. — Ambasadorul chinez din Berlin a donat, cu prilejul uneĭ şedinţe solemne, asociaţieĭ artiştilor din Dusseldorf, un tabloü chinez, vechiü de maĭ bine de opt sute de anĭ. Guvernatorul general Tuanfeng făgăduise această operă asociaţieĭ de maĭ de mult.

Universitatea din Cairo va celebra în curând aniversarea celuĭ de al miilea an al existenţeĭ sale. Institutul ocupă din anul 908 acelaş edificiü — superba moschee El-Azhar. Numărul studenţilor este de aproape 8000. Se daü cursurĭ de gramatică, de religie, de jurisprudenţă, de logică şi de retorică. Se citeşte de asemenea şi Coranul.

Profesoriĭ nu sunt bine plătiţĭ şi tre-

bue să'şi maĭ caute şi alte funcţiunĭ auxiliare.

Sorbona Parisuluĭ este foarte tânără alăturĭ de universitatea Cairuluĭ!

O mică baladă — Un american, d. Rober M. Thompohn, se pregăteşte să facă o călătorie de plăcere care-l va costa maĭ mult de 2.500.000 de francĭ, pe un trans-atlantic engles, «Mineola», pe care'l închiriase numaĭ pentru folosinţa sa personală. Vasul acesta va fi transformat într'un iacht de plăcere; se construeste acum un salon de bal, lung de treĭ-zecĭ metri.

Călătoria va dura timp de nouă lunĭ, şi se spune că printre oaspeţĭ vor fi, în afară de numeroşĭ americanĭ, şi d-niĭ lord Braney şi lord Ch. Beresford—dacă acesta din urmă va putea să fie înlocuit în escadra Mediteraneĭ, pe care o comandă.

Iată o distracţie ce nu poate fi la îndămâna tuturora!

Elefanţiĭ din Congo. — In Congo se lucrează cu destulă activitate la îmblânzirea elefanţilor.

Trupa de la Api numără 25 de capete. Elefanţiĭ se arată cât se poate de blânzĭ şi ascultătorĭ.

Sunt maĭ multe lunĭ de când n'a fost nicĭ un caz de moarte printre elefanţiĭ îmblânziţĭ. Perderĭ nu sunt de cât printre animalele de curând capturate.

Timp de maĭ multe ore, în fie-care zi, elefanţiĭ sunt lăsaţĭ în libertate, sub supravegherea gardienilor.

Regimul acesta este foarte potrivit şi însuşĭ elefanţiĭ par a fi mulţămiţĭ de situaţia lor.

Elefantul ameninţă să devie un concurent serios al omuluĭ!

X. Y. Z.

VIAŢA IN AMERICA
AŞA CUM ESTE

— Urmare —

— Te-aĭ săturat? mă întrebă călăuza mea rîzînd.

— Pentru a fi sincer, trebue să-ţĭ spun că nicĭ mult nu maĭ am, răspunseĭ eŭ. Dar, ce ne-a maĭ rămas de văzut.

— Mieiĭ!

Am renunţat la această ultimă vizită. La ce folos mĭ-aş maĭ fi chinuit sufletul, contemplând atâta blândeţă, alăturĭ de atâta cruzime, atâta nevinovăţie, alăturĭ de atâta nepăsare?

Din fugă
(Chicago)

Europa posedă multe din acele magazine imense, în care cumpărătorul rămâne zăpăcit, ne ştiind încotro trebue să se îndrepte.

Cred că marile magazine din Paris, n'aŭ rivale în toată Europa.

Dar aş vrea să văd mutra pe care ar facea-o d. Chanchard, patronul Louvruluĭ, în faţa magazinelor din Marshall Field, de cincĭ-sute de orĭ milionar!

Vă aduceţĭ aminte că ne-am întâlnit odată cu domnul acesta la Santa Barbara. L'am văzut convorbind cu domniĭ Rockefeller şi Lincoln.

Magazinele sale ocupă «un bloc» de cincĭ-spre-zece etaje, saŭ poate şi maĭ multe încă.

Se găsesc în aceste magazine, tot ce i-ar fi cu putinţă uneĭ fiinţe omeneştĭ să cumpere.

Inţelegeţĭ lesne că nu vă voĭ da listă! Dar am făcut o experienţă; am cerut maĭ întâiŭ lucrurĭ foarte simple, de exemplu, un piano. Mi s'a arătat o sută. După aceia am cerut un sicrin, cărbunĭ, şi maĭ ştiŭ eŭ ce!... Băcănia, măcelăria, brutăria cârciuma, apele minerale, apa filtrată; toate sunt reprezentate în aceste marĭ magazine.

Veţĭ găsi chiar două băncĭ, şi o casă de schimb, precum şi una de economie.

Veţĭ găsi lăzĭ de vînzare, saŭ de închiriat, ţigărĭ, ateliere de fotografie, statuĭ, tablourĭ, şi aşa maĭ încolo.

Există chiar şi un restaurant, pe care-l găseştĭ plin aproape la orĭ-ce oră din zi.

Opt miĭ de funcţionarĭ îşĭ daŭ toate silinţele să facă din d. Marshall Field, un miliardar. Storţările lor nu vor fi de lungă durată.

O poveste emoţionantă

Nu trece, aproape nicĭ o săptămână, fără ca bandiţĭ mascaţĭ să dea de vorbit despre eĭ. Intr'o zi, e un tren oprit saŭ un tramvaĭ asaltat; a doua zi e un consilier comunal buzunărit, pe când se întoarce acasă.

Dar iată una care le întrece pe toate.

Un membru de la Chicago Club, principalul club din oraş, unde îmĭ iaŭ de obiceĭ dejunul, intra pe la orele 6, sub vestibulul imobiluluĭ.

Trecând, zăreşte pe unul dintre prieteniĭ săĭ, convorbind cu un necunoscut. Il salută din fugă, şi urcă treptele. După câte-va momente, prietenul intră la rândul săŭ în balul cluebuluĭ, palid ca un mort.

— Ce ţi s'a întâmplat? îl întrebă dînsul îngrijat.

— Oh... răspunse cel întrebat, de ce nu te-aĭ apropiat odinioară de mine?

Şi povesti că individul cu care convorbise, îl silise să-ĭ dea toţĭ baniĭ pe care-ĭ avea la dânsul.

Iată moravurile care maĭ predomnesc încă în binecuvîntatele regiunĭ ale vestuluĭ.

E şi aicĭ ceva din energia rasei.

Mi-am esprimat mirarea cum se face că nişte oamenĭ cu atâta sânge rece ca americaniĭ, se lasă să fie intimidaţĭ de nişte pungaşĭ.

— Pentru că pungaşiĭ aceştia, nu glumesc aproape nicĭ odată, mi se răspunse. Când aŭ pronunţat o ameninţare, dacă nu sunt îndată ascultaţĭ, o execută.

Lucrul acesta este cunoscut de toată lumea.

— Cu toate acestea, în plină zi, într'un loc aşa de frecuentat ar fi de ajuns un singur strigăt, saŭ o singură lovitură energică.

— Banditul care-şĭ pune libertatea în primejdie, este în tot-d'auna mult maĭ hotărât de cât acela pe care îl atacă. La cel maĭ mic gest, la cea maĭ mică încercare de fugă, trage. Şi are grijă să îşĭ înştiinţeze victima de la început. Aceste sunt primele cuvinte pe care i le spune.

— Aşa dar, amicul d-tale s'a supus ca şi ceĭ-lalţĭ?

— Fără îndoială; a socotit că mia de dolarĭ pe care o avea la dînsul, valora maĭ puţin de cât viaţa sa; şi eŭ cred că a raţionat bine.

Mi s'aŭ spus vre-o două-zecĭ de poveştĭ la fel; pe la noĭ, lucrurile acestea aŭ ajuns în stare de legendă.

Prin marile oraşe apusene, pungaşiĭ aŭ început să nu maĭ atace de cât cucoanele bătrâne; dar aicĭ, bandiţiĭ iubesc succesele strălucitoare. E şi aceasta o chestiune de amor propriŭ!

Adese orĭ, maĭ mulţĭ bandiţĭ mascaţĭ, înarmaţĭ cu revolvere, se prezintă în mijlocul balurilor, şi tiranisează o asistenţă de cincĭ-zecĭ saŭ şaĭ-zecĭ de persoane.

Primul strigăt al bandiţilor este: «hands up»!.. (sus mânele). Această comandă trebue să fie executată fără întârziere. Apoĭ, toţĭ spectatoriĭ sunt prădaţĭ de baniĭ pe care-ĭ aŭ la dînşiĭ.

— E cu putinţă oare, ca două-zecĭ, saŭ treĭ-zecĭ de bărbaţĭ să se lase tiranizaţĭ ast-fel, fără a încerca să se împotrivească.

— Fără îndoială că în mintea lor protestează, dar trebue să se supue. Ţi-o repet: americanul face îndată comparaţie între bijuteriile şi baniĭ pe carĭ îĭ are asupra sa şi între viaţa sa. Şi orĭ-ce iankeŭ ştie bine că n'are de cât o singură viaţă, pe când dolariĭ se câştigă aşa de repede în America!..

* * *

Realizmul spirituluĭ american.

Se pune piatra fundamentală a facultăţeĭ de drept din Chicago. Preşedintele Roosvelt este invitat.

Va face şi dînsul ca suveraniĭ statelor europene: un simulacru de zidăre? Nicĭ

de cum. El lasă să cadă din aer, cu un singur gest, o piatră de şease miĭ de tone.

Preşedintele Roosvelt pune piatra fundamentală în realitate.

* * *

Noapte complectă se face în sala unuĭ spectacol, pentru o schimbare de deco ; nu se maĭ vede nimic alt-ceva de cât bagheta electrică a şefuluĭ orchestreĭ, tăind în întuneric zigzagurile unuĭ fulger ritmic.

* * *

O idee pe care n'ar avea-o orĭ-cine. Am vizitat unul dintre cele patru-zecĭ de elevatoare de grâne din Chicago; sunt nişte rezervoare imense, în carĭ circulă anual treĭ miliarde litri de grâŭ. Călăuza mea îmĭ explică mecanizmul aparatelor carĭ aspiră cerealele, fiind puse în mişcare de nişte pompe gigantice.

Tocmaĭ socoteam că înghiţisem destul praf şi mă pregăteam să plec, când un lucrător se apropie de mine cu o măturică în mână. Am crezut la început că era o glumă ; dar omul mi a periat pardesiul şi pălăria cu multă conştiinţiozitate.

Am trebuit să'l opresc, mulţumindu-ĭ, dacă notez faptul acesta, o fac numaĭ pentru a arăta simplitatea perfectă a americanilor.

* * *

— Voiaĭ să vezĭ o înmormântare ?.. mă întrebă amabila mea călăuză, d. Iosef Patel. Iată tocmaĭ trece una.

In adevăr un dric trecea in galopul cailor, urmat de câte-va trăsurĭ îndoliate.

Şi toate înmormântările se fac la fel ; lumea moare cum a trăit : în galop.

* * *

O diferenţă caracteristică între Europa şi America : la yankeĭ trenurile de marfă sunt totdeauna trenurĭ de mare viteză.

* * *

Clubul atetlic din Chicago E un imobil imens, luxos, situat în faţa laculuĭ.

In caturile de jos sunt biurourile, sălile de recepţie şi hidroterapia. Poţĭ face orĭ-ce fel de băĭ pofteştĭ.

Alăturĭ este o sală de distracţie, unde vizitatoriĭ pot lua cafea, juca biliard, etc.

In catul de sus este o sală de odihnă şi una de lectură. E o instalaţie cât se poate de complectă, cât se poate de practică, cât se poate de luxoasă.

Marele restaurant al clădireĭ este situat în etajul al 8-lea; pot mânca aco'o maĭ multe sute de persoane. Cabinete separate sunt păstrate membrilor clubuluĭ şi vizitatorilor.

Sălile de jocurĭ ocupă un etaj întreg. Servitoriĭ sunt foarte numeroşĭ, foarte grăbiţĭ, foarte politicoşĭ.

Pentru a fi admis în club, trebue să plăteştĭ o sumă iniţială de o mie leĭ şi o cotizaţie anuală de 300 leĭ.

In fie-care din aceste cercurĭ sunt admise în local şi femeĭ, cu singura condiţie de a fi fost invitate de vre-un membru al clubuluĭ.

Fetele membrilor, întovărăşite de părinţiĭ lor sunt admise de două orĭ pe săptămână în sala de înotat, unde vin cu profesoriĭ lor.

* * *

O frază curentă :

— Cunoaşteţĭ lucrul acesta în Europa ?.. Şi aceasta, cu privire la lucrurile cele maĭ banale. In cele din urmă te-a necăjit, dacă nu te-aĭ fi hotărât de maĭ înainte să surâzĭ.

* * *

Am vizitat Board of Trades din Chicago, adică bursa comerţuluĭ. Aicĭ se pun la cale toate colo'a'ele afacerĭ de grâne de la vest.

Sunt numaĭ strigăte, numaĭ urlete, numaĭ zgomote ascuţite. O sută de telegrafiştĭ stau instalaţĭ mereŭ în faţa aparatelor, ţăcănind fără încetare. Fie-căruĭ aparat îĭ corespunde un fir care se află în directă legătură cu toate marile oraşe ale Americeĭ.

* * *

«Pullman»

Oraşelul Pullman, se află la o jumătate de oră distanţă de Chicago, cu drumul de fer. M'am dus şi pe acolo. Am vizitat totul : atelierele, biurourile, casele.

Şi aicĭ, ca pretutindenĭ, domnesc maşinele. Cum toate vagoanele Pullman sunt construite după acelaş model, s'aŭ înfiinţat maşine speciale, care tae cincĭ-spre-zece scândurĭ cu aceiaşĭ lovitură.

Cât aĭ clipi din ochĭ, bucăţĭ enorme de lemn, de câte două-spre-zece metri de lungĭ, sunt lucrate de un singur muncitor pe toate feţele.

Povestea aceseĭ industriĭ se poate vedea toată în cifrele prosperităţiĭ sale colosale, cifre carĭ merită să fie reţinute.

In 1865, d. Pullman a construit primul săŭ vagon de dormit, care l'a costat 90 miĭ de francĭ. Preţul fixat fu de douĭ dolarĭ. In curând toate companiile adoptară acest sistem de vagoane şi prosperitatea luĭ Pullman. Incepu în 1867, capitalul societăţeĭ pe care o fonda era de 5 milioane; astăzĭ este de 374 milioane.

Multă vreme localurile de construcţie aŭ fost împrăştiate prin diferite oraşele ; în 1884, Pullman s'a hotărît să creeze un mare centru industrial. Chicago a fost ales ca locul cel maĭ potrivit, fiind aproape centrul căilor ferate.

A construit 2000 case pentru lucrătorĭ, frumoase şi pline de sănătate, şi a stabilit preţurĭ până la câte 50 de dolarĭ pe lună.

S'a construit un orăşel, bine iluminat, bine pavat, având străzile largĭ şi parcurĭ de toată frumuseţea.

S'a instalat un sistem de canalizare după cele maĭ recente perfecţionărĭ ştiinţifice.

Pullman fu în curînd populat de două-spre-zece miĭ lucrătorĭ, aleşĭ cu cea maĭ mare îngrijire. Aceştĭ lucrătorĭ posedă astă-zĭ maĭ mult de 500 miĭ de dolarĭ la Banca oraşuluĭ; 600 dintre eĭ şi-aŭ clădit, cu economiile făcute, câte o mică casă în apropiere.

Lucrătoriĭ sunt perfect liberĭ pe acţiunile lor, ne-fiind nicĭ odată obligaţĭ să'şĭ cumpere cele necesare din anumite magazine.

Salariile sunt supuse unor gradaţiĭ regulate.

Astă-zĭ, uzinele Pullman pot produce în fie-care săptămână câte 6 sleepings-cars, câte 12 vagoane de călătorĭ şi câte 300 de vagoane de marfă.

In uzine sunt întrebuinţate anual 50 miĭ tone de cărbunĭ, 200 miĭ tone de fer şi 50 milioane picioare cubice de lemn.

Numărul călătorilor transportaţĭ de vagoanele Pullmann în anul 1902 a fost de 15 milioane.

Numărul funcţionarilor companieĭ este de aproape 10 miĭ de persoane ; asta numaĭ în orăşelul Pullman.

Numărul total al salariaţilor întrebuinţaţĭ de companie, în diferitele eĭ secţiunĭ industriale, este de 20 de miĭ, primind unual o retribuţie de 54 milioane de francĭ.

* * *

In timpul vizitelor pe care le-am făcut în uzine, mi se explica progresul repede şi incontinuŭ pe care-l face maşinizmul ; în fie-care zi se fac descoperirĭ nouă, şi nimenĭ nu cruţă cheltuelile necesitate de primele experienţe.

Numaĭ aşa se explică progresul repede al atâtor uzine americane ; în bătrâna noastră Europă ne-am deprins să privim invenţiunile cu neîncredere. Fabricantul european se desparte cu greŭ de un instrument vechiŭ şi are foarte puţină încredere în modificările ştiinţeĭ mecanice.

De multe orĭ stă la îndoială, chiar când i se aduc lucrurile de-a gata ; dar încă să maĭ facă dînsul cheltuelĭ şi experienţe !

Şi iată cum se face că America ne i-a mereŭ înainte.

Un om extraordinar

Vreaŭ să vă vorbesc despre Dowie.

Şi vă mărturisesc de la început că în acest punct ajung la marginea uimireĭ.

Să ştiĭ că un asemenea om poate şi îndrăzneşte să existe în secolul al XX-lea şi maĭ cu seamă să-l întâlneştĭ în America, în oraşul cel maĭ negustoresc, cel maĭ pozitiv din Statele-Unite, la Chicago ! Să ştiĭ că există o mulţime de zece miĭ de oamenĭ seduşĭ, îmblânziţĭ, subjugaţĭ de nemărginita îndrăzneală a acestuĭ om, asta e prea mult, asta întrece margenile priceperiĭ mele de european.

Se va vedea îndată că nu exagerez.

In două cuvinte, iată ce este cu Dowie :

El este şeful şi creatorul uneĭ secte dizidente din Statele-Unite, pe care dînsul o numeşte «Biserica Sionuluĭ».

Şi a început predicile fără nicĭ un ban şi astă-zĭ este de câte-va orĭ milionar.

La început simplu predicator, a devenit în urmă profetul Ilie şi astă-zī vindecă saū ucide bolnaviī, după plac, prin simpla atingere cu degetele.

Din simplu cetăţean, iată-l fondator de oraş.

Acum vre-o treī anī a cumpărat pe ţărmurile laculuī Michigan vre-o treī miī de hectare de pământ şi a stabilit acolo «Zion City», al căreia proprietar este. A fost urmat de zece miī de credincioşī halucinaţī, pe carī iī exploatează, iī înşeală, iī spoliază într'un mod neruşinat! Iată în câte-va cuvinte fenomenul.

Dar trebue să cunoaştem maī de aproape povestea acestuī apostol, a acestuī genial înşelător, care a ştiut să se folosească aşa de bine de credulitatea omenească şi a ales ca centru al operaţiunilor sale ţinutul cel maī practic, cel maī pozitiv pe care l'a produs vre-odată civilizaţia.

Vă voiū spune povestea aceasta, pentru că ea nu maī are pereche în lume.

Maī întâiū portretul săū fizic.

Acest noū mesia are astă-zī cincī-zecī şi şeapte de anī. Este un om destul de corpolent; în cap nu maī are nicī un fir de păr, dar figura iī este încadrată de o frumoasă barbă albă. Vorba sa este clară şi puternică; frazele iī sunt totdeauna pline de figurī biblice.

Forţa sa fizică şi activitatea sa intelectuală sunt extraordinare. Lucrează câte două zecī şi patru de ore în şir, comparându-se el însuşī cu sfântul Paul.

Dowie este cunoscut în America abia de la 1888.

Născut la Edinburg în 1847, a trăit acolo pînă la vârsta de 13 anī. In 1860 părinţiī săī aū părăsit Scoţia pentru a se fixa în Australia, la Adelaida; aicī timp de şeapte anī, tînărul Dowie a fost funcţionar într'o casă de comerţ.

De pe atuncī însă s'a observat marea sa aptitudine pentru afacerī şi marele interes pe care îl avea pentru toate chestiunile religioase.

«De la vârsta de şease-spre-zece anī, spune textual Dowie discipolilor săū, Mântuitorul a fost pentru mine un prieten intim; în toate chestiunile ne sfătuiam împreună.

La două-zecī de anī, în 1867, Dowie s'a reîntors la Edinburg şi timp de cincī anī a urmat cursurile universităţeī de teologie. Eşit din universitate cu gradul de doctor în teologie, s'a reîntors la Adelaida în 1872. In acelaşī an a început să se amestice cu patimă în toate polemicile religioase. Incepuse să aibă afacerī cu justiţia. Dowie îşī aminteşte cu plăcere de acea perioadă a existenţeī sale. Când iī vorbeşte cine-va despre timpurile acelea, dînsul răspunde:

«Se spune că eū n'aşī fi făcut nimic câtă vreme am stat în Australia. Eī bine, sir Henry Parks, pe atuncī prim ministru al Noueī Galiī de sud, 'mī-a oferit portofoliul instrucţieī publice».

Dowie n'a fost ministru... şi în 1878, cunoscut în toată Australia, şi-a manifestat intenţia de a se consacra opereī de evanghelizare pe care o începuse pe propria sa socoteală.

O figură de gimnastică foarte grea

ACROBAŢII CU COADA

Artistul din Asia de răsărit se bucură de o mare consideraţiune în ceata internaţională a artiştilor. Chinezul şi japonezul e acrobat, vrăjitor, jongleur totdeauna maestru în specialitatea sa, de care europeanul cu greū se poate ţine. Oare-carī trucurī ale artistuluī mongol nu pot fi imitate de colegiī albī specialiştī. Aşa e «producţia cu coada», pe care câţī-va chinezī o arată în momentul de faţă în «grădina de iarnă» din Berlin. Comedianţiī galbenī se anină de cozile lor, fac diferite salturī pe scenă în această situaţie puţin plăcută şi, în sfârşit, lasă pe doī oamenī să execute pe mâinele lor, carī atârnă în jos, exerciţiī de urcat şi alte figurī de gimnastică. Efectul putereī, care se cere pentru acestea de la pielea capuluī şi păr, e de sigur imens.

Intr'o zi pe când Dowie predica cu entuziasm despre trebuinţa reedificăriī regatuluī luī Dumnezeū, unul dintre admiratoriī săī iī zise:

— Nu eştī d-ta Ilie Reformatorul?

Dowie a protestat atuncī cu energie; dar în cele din urmă ideia a prins germenī în creerul săū şi a rămas el însuşī convins că Dumnezeū îl trimesese pe pământ pentru a prepara a doua venire a luī Hristos.

Dînsul singur a explicat maī târziū origina misiuneī sale într'o declaraţie faimoasă făcută în 1901 la Chicago. In acea zi Dowie s'a prezentat poporuluī săū ca o a treia încarnare a profetuluī Ilie. Primul profet, acela care se înălţase la cer într'un car de foc şi pe care dînsul îl numeşte «Ilie distructorul», apăruse a doua oară pe pământ în persoana luī Jean Baptist, pe care tot el îl numeşte «Ilie Precursorul». Dowie era a treia încarnare a sfântuluī Ilie: «Ilie împăciuitorul, reformatorul» (Elyiah the Prestorer).

Dowie s'a temut că vor fi mulţī carī vor rămânea nemulţumiţī cu această explicaţie; atuncī a răsfoit evanghelia şi a chemat în ajutorul săū capitolul XVI din evanghelia sfântuluī Marcu.

De-acum înainte situaţia sa era garantată pentru totdeauna.

In curent cu toate fenomenele psihofizi logice, înzestrat cu o mare putere de sugestie, sprijinit pe d'altă parte şi de autoritatea Nouluī Testament, Dowie a început să vindice prin puterea credinţeī.

A reunit în biblioteca sa toate cărţile carī atacaū medicina şi pe medicī şi a decretat cu voce tare că vindecarea prin credinţă era singura adevărată.

Dowie a început prin a-şī vindeca soţia de nevralgie; dar în curând curele

sale aŭ devenit minunate. Vindeca numaĭ prin puterea credinţeĭ, hidropisia, nevralgiile, guta, reumatizmul.

Afacerea aceasta, foarte bine lansată, a dat naştere uneĭ mişcărĭ religioase, care s'a răspândit asupra întregeĭ Australiĭ şi a Noueĭ-Zelande. După aceia Dowie a vizitat Anglia şi a hotărât să înfiinţeze la Londra o biserică centrală, care să domine toate coloniile engleze.

Dar într'o călătorie pe care făcut-o după aceia în America, a descoperit poporul destinat să înţeleagă «noul cuvânt.»

In 1889, Dowie a debarcat la San-Francisco, cu soţia şi doĭ copiĭ.

Aicĭ maĭ cu seamă trebue să-l urmărim, pentru a putea judeca îndrăzneala iniţiativeĭ sale, şi credulitatea nebună a adepţilor săĭ. La început, toate încercările sale n'aŭ dat nicĭ un rezultat.

San-Francisco a rămas nepăsător în faţa predicilor înflăcărate ale profetuluĭ; Diego, Oakland, Los Angeles şi Portland, nicĭ nu-ĭ făcură onoarea de a-l asculta.

Oraşul ales fu Chicago, în care profetul ajunse în anul 1890.

Intr'o mahala, la Weternsping, a început Dowie să lupte împotriva păcatuluĭ din Chicago. Pe atuncĭ nu era cunoscut de cât de o mână de credincioşĭ şi de câţĭ-va reporterĭ.

Dar în curând începu să se facă oare-care reclamă în jurul săŭ, şi Dowie ştiu să se folosească de această reclamă într'un chip minunat.

Numărul adepţilor crescu repede şi prima grije a luĭ Dowie fu de a convinge că trebuiaŭ să plătească o oare-care dijmă pentru răspândirea cuvântuluĭ luĭ D-zeŭ; ca şi la Mormonĭ, fu fixată a zecea parte din veniturile fie căruia.

In anul expoziţieĭ, profetul a închiriat o casă la Midway, şi a construit primul săŭ templu, Sion Tabernacol No. 1.

Templul acesta a fost şi el unul dintre atracţiile expoziţieĭ. Dar numele luĭ Dowie începea să se răspândească; jurnalele îl atacaŭ, şi dânsul răspundea prin predicĭ pline de injuriĭ pitoreştĭ. In curând aŭ fost clădite alte două temple: Sion Tabernacol No. 2 şi 3.

Adepţiĭ profetuluĭ deveneaŭ din ce în ce maĭ numeroşĭ; de asemenea creştea şi numărul vindecărilor sale minunate. MiĭI de persoane veneaŭ în fie care zi în templu, pentru a cere de la profet vindecarea. Pelerinii carĭ soseaŭ sprijiniţĭ pe beţe, se reîntorceaŭ acasă cu pasul liber şi sigur, paraliticĭ carĭ eraŭ aduşĭ pe perne, plecaŭ pe străzĭ şuerând ariĭ vesele. Dowie a înfiinţat atuncĭ biserica catolică creştină a Sionuluĭ, şi s'a declarat administratorul eĭ general.

In cele din urmă, localurile pe carĭ le avea deveniră prea micĭ, Dowie a cumpărat biserica S-tul Paul, care a devenit locul de întrunire al credincioşilor săĭ.

Acum sosise momentul pentru Dowie de a-şĭ expune doctrina într'un mod maĭ strălucit.

El ţinu două conferinţe generale, la 22 Ianuarie şi 5 Februarie 1896.

Nicĭ o dată, spunea dânsul, n'am avut intenţia de a creia vre-una din acele organizaţiĭ efemere, care ar diviza şi ar slăbi creştinătatea. Am simţit însă că puteam readuce creştinătatea în simplicitatea eĭ primitivă, aşa cum era pe timpul luĭ Hrist şi al apostolilor săĭ.

Ca regulĭ de disciplină, Dowie nu admite sub nicĭ un cuvînt teatrele, farmaciile, tabacul, mediciĭ, chirurgiĭ, concertele şi dansul.

Creşterea porculuĭ şi vinderea cărneĭ sale este cu rigoare oprită, fiind considerat acest nenorocit animal ca o cauză directă a răspândireĭ canceruluĭ, scrofulozeĭ, cholereĭ şi reumatizmuluĭ.

(Va urma)

DIN ALASKA

Cine se târeşte colo în depărtare la orizont, pe zăpadă, luptându-se cu moartea? Să fie oare un om?... O! dacă e un om atunci de sigur că suferă foarte mult!... Priviţi-l!... A şi căzut!

Oh! omule! De ce eşti oare născut tu pe lume?! De ce maĭ trăeştĭ? De ce tu, călătorule de pe zăpadă, nu-ţi sborĭ creeriĭ cu o armă ucigătoare?

Orĭ aştepţĭ ca natura să facă asta? Atuncĭ aştepţĭ un lucru răŭ! Natura e foarte crudă cu oameniĭ!..

Ast-fel îşĭ începu istorisirea sa bătrânul Kohn, înfundându-şi luleaua cu tutun.

Ne povestise multe. Acum spunea că ne va povestĭ ceva noŭ. Şi începu să continue ast-fel:

Trăia, acum patru anĭ într'un oraşel din nordul Alaskeĭ, un biet bătrân englez cu soţia şi fiul săŭ. In vremurĭ fusese căutător de aur. Acum însă era bătrân şi nu maĭ putea alerga din stâncă în stâncă, cu târnăcopul în dreapta şi cu felinarul in stânga, ca în tinereţe. Trăia şi el de azi pe mâine şi singura luĭ speranţă era în Maut, fiul săŭ.

Acesta era de vre-o 18 anĭ. Se ocupa cu pescuitul, făcând tot-d'odată şi negoţ cu Eschimoşiĭ.

Insă furtuna veni să strice liniştea acesteĭ familiĭ engleze.

Un francez, căutător de aur, fusese găsit asasinat în coliba sa, care era jefuită şi prădată.

In aceste împrejurărĭ, câţĭ-va duşmanĭ de aĭ luĭ Maut, îl pârîră şi-l acuzară de crimă. Maut fu prins şi dat pe mâna justiţieĭ, care găsi cu cale ca să-l condamne la 20 anĭ închisoare. Sărmanul! Era condamnat pe nedrept. In zadar tatăl luĭ se rugă, ameninţă. Hotărârea era fermă!

— Eŭ plec, fiind condamnat, zise Maut, în momentul în care escortat de jandarmĭ, îşĭ lua ultimul adio dela părinţiĭ săĭ. Ora dreptăţiĭ va suna curând şi dreptatea mea va străluci.

Atuncĭ veţĭ veni, tovarăşĭ şi oamenĭ cruzĭ să'mĭ cereţĭ ertare. Atuncĭ vă veţĭ căi. Oh! Doamne! Răzbună-mă.

Maut se duse la închisoare.

Tatăl săŭ apelă la guvernul din Statele Unite. Nu i se dete însă dreptate şi sărmanul englez îşĭ dădu sufletul din cauza dureriĭ în timp ce fiul săŭ muncea alăturĭ de cel maĭ de rând ocnaş, muncea pentru guvern în ocnă.

Dreptatea însă nu întârzie de a se arăta. D-zeŭ vru să probeze luĭ Maut că'ĭ drept. Şi în urma uneĭ vizite a guvernatoruluĭ, după ce Maut îi spuse toate suferinţele sale şi ale sărmanilor săĭ părinţĭ, lăsaţĭ singurĭ fără de ajutor, după ce-ĭ spuse că tot nu pierduse speranţa ce-o avea în D-zeŭ, fu liberat după ce stătuse doĭ anĭ.

Primul luĭ lucru, când se văzu liber, fu să se intereseze de părinţiĭ luĭ. Nimenĭ nu ştiu însă să 'i dea vr'un amănunt. Se afla la 105 poşte departe de satul luĭ, unde 'şĭ petrecuse copilăria şi unde lăsase durerĭ şi nenorocirĭ un tată bătrân neputincios ş'o mamă zdrobită de de durere şi bătrâneţe.

Mijloacele de transport îĭ lipseaŭ. Banĭ nu avea şi dorul de a'şĭ revedea iubiţiĭ luĭ părinţĭ creştea şi maĭ mult.

Ce bucurie era să fie pe eĭ, când l'or vedea liber!..

O caravană se pregătea să plece în spre satul luĭ. Ne având însă banĭ nu fu primit. Atuncĭ se hotără să plece singur, pe jos.

Dar era posibil? El un om slab, din causa bătăeĭ, munceĭ şi nemâncăreĭ, eşit de curând din temniţă, să facă un drum aşa de lungeĭ.

Dar mâncare? Haine?

Va putea el să se lupte cu frigul? Să meargă pe jos, pe zăpadă, atâta timp?

O luptă se încinse în gândul săŭ şi ideea de a pleca, învinse dinainte toate dificultăţile. Dorul de a'şĭ revedea părinţiĭ învinse dorul de a trăi şi a doua zi de dimineaţă străbătea întinsele câmpiĭ de zăpadă ale Alaskeĭ.

Frigul creştea şi el îngropat pe jumătate în zăpadă de abia maĭ înainta.

Buzele luĭ îngheţate de abia maĭ pronunţaŭ din când în când cuvintele: „Dreptate, fă D-zeule dreptate".

Inopteazā.

Noriĭ cenuşiĭ se adună pe cer şi daŭ întinseĭ câmpiĭ un aspect sinistru.

Valurĭ nesfârşite de zăpadă se întind cât poţĭ cuprinde cu ochiul. Maut însă, de şi foarte slăbit, înaintează încet. Din când în când se opreşte şi şeade înfipt în zăpadă, asemenea unuĭ brad singuratic din marginea pădureĭ.

Pleacă din noŭ. Incepe să ningă.

Maut cade jos. Se scoală. Gândul că va vedea pe mama şi pe tatăl părăsit îĭ daŭ curaj şi putere.

— D-zeule, nu mă părăsi. Dă-mĭ putere. Căzu din noŭ. Nu se maĭ putu

scula. De abia mişcându-şi membrele lui îngheţate, se târăşte, lăsând în urma lui un şanţ prin zăpadă. De ar mai putea rezista.

In depărtare, la orizont, se zăreşte un sat. De ar putea ajunge acolo! Se opri. Nu mai avu putere. El, care trăise în zăpadă şi se obişnuise cu ea ca şi cu aerul, se vedea învins de acest element.

— Ah! murmură el, nu mai pot; mamă, nu te-oi mai vedea! Mamă! Ma!

Vru să termine, însă nu putu.

Cuvântul scump de mamă se opri pe buzele lui îngheţate în acelaş timp, când pe pragul minţii se stingeau ultimele gânduri de răzbunare.

Acum doarme, doarme îngropat în zăpadă, în mijlocul naturii, pe care nici o dată n'ar fi crezut-o să fie aşa de crudă.

I. N.

Peisagiul acesta e plin de frumuseţe

Zăpada în Norvegia

Coastele de Azur, cu florile lor, Pirineii şi Alpii cu creştetele lor şi Elveţia cu lacurile sale, şi oazele Algeriene şi pădurile tropicale, şi câmpiile Persiei şi ale Bengalului, şi ţărmuri Nilului, şi California, toate, locuri grandioase, aŭ stârnit admiraţia scriitorilor de talent şi aŭ fost îmbrăcate în magia stilului lor ceresc.

Exploratori saŭ poeţi, toţi aŭ celebrat măreţia anotimpurilor frumoase, gloria verii şi graţia mai discretă, farmecul mai intim al primăverii; toţi aŭ proclamat frumuseţa regiunilor calde şi temperate.

Şi cu toate acestea, ţările friguroase, peisagiile de iarnă, îşi aŭ şi ele farmecul, pitorescul, estetica lor proprie.

Nu pretind că ţările polare pot prezenta un interes pasionant din punctul de vedere al peisagiului; e ştiut de toată lumea că marea de ghiaţă cu ţărmurile ei de ghiaţă,—lipsite de ori-ce vegetaţie, nu poate stârni alt interes de cât acela al unei monotonii profund melancolice...

Dar, fără a merge cine-va aşa de departe ca d-nii Nordenskiold saŭ Nansen, fără a se lua la întrecere cu d-nii de Gerlache saŭ Jean Charcot, poate găsi, rămânând în bătrâna noastră Europă, în ţările reci, în timpul sezonului de iarnă, orizonturi admirabile, colţuri de o originalitate de aspect, de o armonie de trăsături şi de o eleganţă de amănunte, pe care îţi este cu neputinţă să nu le admiri.

Şi numai ghiaţa, zăpada, este în cele din urmă factorul atâtor frumuseţi.

Danemarca, Suedia, Norvegia mai ales, prezintă în timpul anotimpului riguros, o mulţime de spectacole de felul acesta.

Câte odată efectele produse de natură sunt pur şi simplu superbe, câte odată sunt numai bizare; alte ori splendoarea şi ciudăţenia staŭ la un loc.

Contemplaţi peisagiul de iarnă pe care vi-l oferă fotografia noastră; fără îndoială, nu veţi vedea aici nici strălucirea, nici vioiciunea unui peisagiŭ de la sud. Dar nu e oare atâta frumuseţă impunătoare, atâta pitoresc distractiv?

Casa aceia, care dispare sub zăpadă, înconjurată de nişte arbori înalţi care formează o masă aproape compactă albă, nu este de loc banală.

Suprimaţi zăpada, şi tot tabloul va deveni fără nici un interes. E adevărat că şi aşa, peisagiul este plin de melancolie; dar cine ar îndrăzni să nege farmecul ales şi dulce, care se desface din melancolia lucrurilor? Care fire de artist n'ar putea pricepe acest farmec?

Costea

POŞTA REDACŢIEI

Z. Bîrb. — Trimete cum zici.
A. Lup. — Trimeteţi.
Regina Eib. — Frumos. Aşteptăm cât mai des.
L. Peleş. — V'aţi supărat? V'am scris să ne daţi ceva mai scurt.

Către cititori

Anunţăm pe cititorii noştri că vom publica bucuros ori-ce articole interesante privitoare la călătorii saŭ vînători, în ţară saŭ streinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate redacţiunei «Ziarului Călătorilor», str. Brezoianu 11, Bucureşti.

Anul IX. — No. 555 · 10 Bani in toată ţara · Sâmbătă, 29 Decembrie 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată ţara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacţia şi Administraţia :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe săptĕmână
— MARŢEA —

Răzbunare indiană. — (Vezi pag. 2376).

RĂZBUNARE INDIANĂ

In timpul unui popas pe care l'am făcut la Gree-Town (un port din Nicaragua), am legat cunoştinţă cu un oare-care indian rama, numit Moia, care venia la fie-care cincĭ-spre-spre-zece zile în acel port, împreună cu fiul săŭ Huinco, pentru a vinde banane şi produsele vânătorii sale.

Pe când ne întorceam dintr'o excursiune, ne-am oprit, pentru a ne odihni puţin în jurul unuĭ foc aprins lângă o libă. Nihal, a doua soţie a luĭ Moia, o femee cu nişti ochĭ marĭ negri, purtând o haină lungă de bumbac, veni spre noĭ.

— Erĭ, zise dînsa, adresându se luĭ Moia, am auzit jaguarul mugind în spre munte; dacă domnul a venit pentru a ucide, îĭ voĭ arăta locul în care animalul vine să bea în toate nopţile.

— Tu ştiĭ bine că mie nu-mĭ place să ucid jaguariĭ, nicĭ să pun pe alţiĭ să'ĭ ucidă, răspunse indianul, cu un aer visător.

«La urma urmeĭ, adăugă dînsul după o pauză, dacă domnul voeşte să ucidă, vom merge să prindem animalul.

— Nu acesta este principalul scop al călătorieĭ sale, răspunseĭ eŭ surîzând; cu toate acestea, voĭ merge. Pe când vânătoarea ?

— Pe mâne, dacă voieştĭ; astă seară e prea târziŭ. Jaguarul vine să se adape la izvorul Roca-Negra; trebuie să fim acolo mâne seară, înainte de apusul soareluĭ.

La pândă

Roca -Negra: o stâncă aproape goală. Un râŭ limpede curge incetişor la vale. Acolo venia jaguarul să se adape; urmele sale se vedeaŭ destul de bine pe marginea basinuluĭ.

Am întins la pământ nişte cuverturĭ şi ne-am aşezat în dărătul stânceĭ.

Maĭ multe animale veniră să se adape; le-am lăsat în pace. Pe la miezul nopţiĭ, indianul îşĭ apucă arma; apoĭ, după ce ascultase cu atenţie:

— Senor, auzĭ jaguarul ? Vine !

La început n'am deosebit nimica; maimuţele, care prin părţile acelea sunt foarte numeroase, făceaŭ un sgomot enorm.

Dar ascultând maĭ cu atenţiune, am distins un fel de muget prelung, pe care nu l'aşĭ putea defini lămurit.

— Animalul vine repede; trebue să fie înseтat, maĭ adaugă Moia. D-ta să ocheştĭ în flanc; eŭ voĭ ţinti capul.

Amândouĭ stateaŭ cu puştile la umăr, peste un moment, am văzut în faţa mea unul dintre ceĭ maĭ frumoşĭ jaguarĭ, pe care i-aŭ adăpostit vre-o dată pădurile Americeĭ.

Animalul înaintă încetişor până lângă râŭ, şi-şĭ aplică capul pentru a bea. Dar în clipa aceia, mirosul săŭ minunat îĭ descoperi existenţa noastră, şi făcu o săritură violentă într'o parte.

Armele noastre il urmară însă, şi două loviturĭ plecară aproape în acelaş timp. Animalul făcu o nouă săritură, căzu, se ridică, bătu aerul furios cu picioarele sale spăimântătoare, şi în cele din urmă cazu pentru a doua oară, greoĭ. Ca măsură de prevedere, îĭ maĭ trimeserăm încă două gloanţe.

Prietenul jaguaruluĭ

Eram mândru de triumful nostru; indianul însă, rămase nepăsător. El se aşeză lângă animal, şi preumblându-şĭ mâinile prin blana sa deasă şi licăritoare, murmură câte-va cuvinte în limba indiană. S'ar fi zis că bestia care zacea la picioarele noastre, îĭ era un vechiŭ prieten, de a căruĭ moarte îĭ părea răŭ.

— Moia, îĭ ziseĭ eŭ atuncĭ, dacă nu mă înşel, tu nutreştĭ oare-care dragoste pentru jaguarĭ ?

— Da, îmĭ răspunse dînsul, privindu-mă cu fixitate.

I-am întins sticla mea cu rom, pentru ca să-l fac maĭ voibăreţ.

Indianul bău cu aviditate.

— Şi din ce pricină această dragoste ? Continuaĭ eŭ după aceia, jucându-mă cu patul carabineĭ.

Câte-va momente indianul rămase gânditor; apoĭ, răspunse cu voce înceată :

— Pentru că jaguariĭ m'aŭ răzbunat.

Imĭ spuse după aceia povestea sa.

La vîrsta de douăzecĭ de anĭ, Moia care trăia în mijlocul tribuluĭ Rama, se înamorase de o fată frumoasă, numită Tiani. Voi să se căsătorească cu dînsa Moia era un tînăr viteaz şi un vînător abil, dar Tico, fratele tinereĭ fete, era duşmanul săŭ.

O simplă rivalitate a unor tinerĭ dornicĭ de întâietate, se schimbase în ură de moarte. Tico declarase suroreĭ sale că o va ucide, dacă va intra vre-o dată în coliba luĭ Moia.

Starea aceasta de lucrurĭ dura de douĭ anĭ, când din întâmplare nişte ofiţerĭ străinĭ veni în mijlocul tribuluĭ. Aveaŭ nevoe de câţi-va indienĭ pentru a urca în susul râuluĭ un vapor. Printre ceĭ care plecară, fu şi Tico.

Trecu încă un an. Tico nu se maĭ reîntoarse şi Tiani deveni soţia luĭ Moia. Acesta din urmă părăsi tribul şi-şĭ stabili coliba maĭ în sus, pe ţărmul luĭ Sanfuan. Vânatul era abondent şi ceĭ douĭ soţĭ trăiaŭ fericiţĭ.

Moia plantă într'un colţ al pădure, manioc şi bananĭ. Puţin după aceia, Tiani îĭ dadu un fiŭ.

Copilul avea treĭ anĭ, când într'o zi, întorcându-se de la Gree-Town, Moia işĭ găsi soţia asasinată, aproape de colibă.

Ucigaşul îĭ despicase capul cu o lovitură de «machete». Cu toate acestea, se cunoştea bine că Tiani se împotrivise cu disperare.

Cu toate că durerea îĭ era foarte mare, Moia avu o bănuială; işĭ luă puşca, şi se îndreptă spre tribul săŭ.

Merse toată noaptea şi spre ziuă poposi în casa unuia dintre fraţiĭ săĭ.

Aicĭ află că Tico se reîntorsese. Acum ştia cu siguranţă cine era asasinul, şi nu-ĭ maĭ rămânea decât să se răzbune.

La o leghe distanţă de Roca-Negra, Moia cunoştea o familie de jaguarĭ, compusă din mamă şi din douĭ puĭ.

Pedeapsa

Aproape de culcuşul aceste familiĭ sălbatice, se ridica trunchiul unuĭ gigantic «ceib». Copacul, bătrân, şi ros de vreme, fusese zdrobit de un uragan.

In partea de jos a trunchiuluĭ, se formase un fel de scorbură, în care un om se putea foarte bine ascunde.

In seara sosireĭ indianuluĭ, tribul Rama celebra o sărbătoare; ca de obiceĭ spirtoasele curgeaŭ din belşug. Tico, care acum devenise aproape civilizat, se îmbătă maĭ repede de cât ceĭ-lalţĭ.

Intr'un târziŭ, beat mort, se îndreptă spre coliba sa, şi adormi butuc, pe un pat de foĭ uscate.

Un moment după aceea, un cap apărea la uşa coliebeĭ, apoĭ, douĭ oamenĭ intrară tîrîndu-se. Eraŭ Moia şi fratele săŭ. Asasinul fu legat solid cu nişte frînghiĭ. După aceea îl ridicară pe umerĭ şi porniră cu el spre pădure.

Cu două ore înainte de răsăritul soareluĭ, ajunseră la trunchiul copaculuĭ.

Il aşezară în picioare în scorbura copaculuĭ. Tocmaĭ după ce toată operaţiunea fu terminată, Tico deschise ochiĭ şi şĭ recunoscu cumnatul. Inţelese îndată că ultima sa oră sunase. Voi să strige, dar gura îĭ era lipită. Moia şi fratele săŭ îl părăsiră, fără să pronunţe vre un cuvânt. Rămas singur, Tico încercă să'şĭ rupă legăturile, dar corpul săŭ era prea îndurerat şi abia se putea mişca.

In timpul acesta, Moia şi fratele săŭ se îndreptară spre culcuşul jaguarilor. Mama nu se întorsese încă din excursiunea sa de noapte. Ceĭ douĭ puĭ dormiaŭ, aşteptând hrana lor zilnică. Indianiĭ îĭ omorîră pe amândouĭ fără multă greutate, şi-ĭ tîrîră pe amândouĭ până lângă

arborele în scorbura căruia era legat Tico. Acolo îl părăsiră, şi se urcară amândouî în frunzişul des al unuî alt arbore situat la o distanţă de vre-o două zecî de paşî, într'o poiană.

Acolo aşteptară timp de două ore, nemişcaţî, neauzind alt sgomot de cât murmurul pădureî.

Apoî, auziră plânsetele jaguaruluî, şi animalul apăru în poiană, cu capul aplecat spre pământ, întocmaî ca un câne când voeşte să găsiască o urmă.

Animalul ajunse ast-fel până lângă trunchiul enormuluî ceib.

Zărind cadavrele puilor, sălbateca mamă se repezi asupra lor, începu să-î lingă, îî dezmerdă cu disperare, mugind furios, ca şi cum ar fi vroit să le spue că vor fi răzbunaţî.

Tico înţelesese îndată de ce fel de moarte avea să moară; manevrarea celor doui călăî, era prea elocuentă pentru ca să nu priceapă. Nenorocitul încercase să se revolte; dar totul fu în zadar. Era un spectacol în adevăr spăimântător: omul acela, cu faţa bronzată, cu muşchiî puternicî, cu ochiî eşiţî din orbite, cu trăsăturile feţeî contractate de groază, lipit de trunchiul copaculuî, în neputinţă de a face o singură mişcare.

Jaguarul nu se căsni multă vreme să-şî deştepte puiî din somnul lor de moarte. In tot timpul drumuluî, nările sale dilatate simţiseră miros de om.

Şi acum, îndepărtându-se de cadavre, cercetă cu atenţie împrejurimele. Maî întâî simţi, şi apoî zări omul legat de trunchiul ceibuluî.

Dintr'o singură săritură fu lângă Tico, şi-şî înfundă ghiarele în capul săŭ.

Sub apăsarea puternicilor fălcî ale teribiluluî răzbunător, se auziaŭ oasele capuluî trosnind.

In momentul acela, frunzişul arboreluî din poiană fu dat încetişor la o parte, şi apărură capetele celor douî indienî. Un surâs infernal şi tăcut era întipărit pe figurile lor, în timp ce tigrul transformase capul luî Tico într'un fel de rupă hidoasă, din care bea creeriî amestecaţî cu sânge.

Iată din ce pricină avea Moia atâta dragoste pentru jaguaiî.

C. Arg.

O VÎNATOARE DE URŞI

——

Sosisem de cât-va timp în satul Nathal, situat la poalele Schwarz-Walzilor, aproape de rîuşorul Dreg — unul dintre isvoarele Dunăreî. Fusesem chemat aci de către amicul meŭ Andreaş Tuschen, spre a-î vizita fabrica luî de cherestea din marginea satuluî.

Aflând cum-că în pădurea ce se întindea la marginea satuluî sunt mulţî urşî, îmî puseî în gând să fac cât de curând o vînătoare.

Făcuî cunoscut planul meŭ luî Andreaş. Acesta însă rise de mine şi'mî zise:

— Ce, vreî să'ţî rămână oasele pe aci?. Urşiî noştri sunt marî, nu e de glumit cu eî!

Cu toate acestea planul meŭ tot mi s'a împlinit.

Adoua zi avuî fericirea de a vorbi cu mecanicul fabriceî care se oferi a mă conduce şi participa împreună cu mine la o vînătoare de urşî.

Tot de aceeaşî părere fu şi Iohn, ajutorul mecanicului, aşa că chiar în aceeaşî zi după masă plecarăm toţî treî: eŭ, mecanicul şi cu Iohn, ajutorul săŭ. După noî se luă şi Schartt, câinele mecanicului.

După cât-va timp de mers ajunserăm în pădure.

— Domnilor! Veniţî după mine. Vă voiŭ duce la un loc, unde chiar astă-zî am văzut o ursoaică mare, zise Iohn.

Ne luarăm după el şi înaintând in pădure, ne îndreptarăm spre dreapta.

Rătăcirăm ast-fel aproape un ceas; dar nimic. Nicî urmă de prezenţa vreunuî urs. Schartt părea neliniştit. Ceî douî însoţitorî aî meî, deveneaŭ şi eî din ce în ce maî nerăbdătorî.

— Aşa dar ne întoarcem?

— Numaî d-voastră. Eŭ însoţit de Schartt, pe care cred că mi-l veţî da, voiŭ traversa pădurea şi ocolind pe la dreapta, pe malurile luî Dreg, mă voiŭ întoarce maî târziŭ.

— Bine d-le! Dar vă rugăm să fiţi prudenţî. De alt-fel Schartt vă va apăra de orî şi ce pericol, zise mecanicul, care împreună cu Iohn se îndepărtă salutând.

Rămăseî puţin pe loc şi după aceia o porniî înainte. Schartt începu să latre şi plecă şi el după mine.

Merseî cât-va timp fără ca ceva să se întâmple. Admiram frumuseţea pădureî când de odată Schartt, repezindu-se înainte, începu să latre cu putere.

Mă uitaî într'acolo şi văzuî cu groază o ursoaică, a căreî lungime era de aproape treî metri. Douî puî eraŭ lângă ea. Ursoaica nu ne văzuse şi părea preocupată cu găsirea hraneî pentru ea şi miciî eî puî.

Mă gândiî să mă ascund şi să o atac de acolo; ursoaica însă, atrasă de lătrăturile luî Schartt, mă văzu şi începu să se îndrepteze spre mine.

Câinele era foarte aproape de ea şi o întărâta mereŭ sărind asupra eî.

Puseî puşca la ochî şi sloboziî pe rînd cele două gloanţe. Unul trecu pe lângă ea fără a o lovi. Cel-l'alt o răni destul de grav în piciorul drept.

Animalul se ridică atuncî în două picioare şi cu o goană şi maî mare, începu să vie iarăşî spre mine. Era foarte aproape acum. Zăpăcit, nu ştiam ce să maî fac.

Timp să scot cele două pistoale pe care le aveam în geantă, saŭ să încarc carabina din noŭ nu maî aveam. Mă gândiî să o iaŭ la fugă.

Ursoaica însă, de şi rănită înainta foarte repede, aşa că m'ar fi ajuns.

Schartt văzu pericolul. El începu să sară asupra eî din noŭ. Ursoaica 'l respinse şi 'l lovi de maî multe orî cu laba. Câinele se repezi din noŭ asupra eî sărindu-î de gât.

O luptă se încinse între eî, luptă care de sigur trebuia să se sfârşească prin învingerea luî Schartt.

Profitaî de această întârziere, aruncaî carabina şi scoţând cele două pistoale, chemaî pe câine, care la auzul voceî mele lăsă pe adversară şi veni spre mine, plin de sânge şi rănit în multe locurî.

Două detunăturî urmară pe rând.

Şi după aceia alte două: Descărcasem pistoalele. Focurile bine îndreptate loviră mortal pe ursoaică, care se clătină un moment şi căzu într'un lac de sânge. Se sbătu un moment.

După aceia se sculă din noŭ. Nu avu însă putere şi căzu iarăşî.

Atuncî scoseî pumnalul din brâŭ, mă repeziî asupra eî şi i-l vîrîî în ceafă.

Credinciosul meŭ câine începu să salte de bucurie. Însă de odată îl văzuî repezindu-se din noŭ.

Mă uitaî în direcţia în care fugea şi ne maî dându-mî seamă de ce fac, ridicaî carabina de jos şi o luaî la fugă. Alţî douî urşî înaintaŭ cu furie spre mine. Schartt văzându-mă fugind începu să latre. Mă gândiî că cel maî bun lucru de făcut era să mă opresc şi să mă apăr. Aşa şi făcuî.

Incărcaî iute carabina. Schartt veni spre mine. Era foarte slab. De abia maî lătra. Picioarele îî tremuraŭ.

Ce era de făcut?... Urşiî se apropiaŭ. Ochiî şi traseî...

Din causa emoţiuneî de care eram coprins greşiî ambele focurî.

Urşiî întărîtaţî şi maî mult începură a-şî arăta mariî lor colţî. Eraŭ foarte aproape de mine.

Luaî puşca de ţeavă şi ridicând-o în sus aşteptaî duşmaniî. Schartt le sări înainte. Cum însă era foarte slab, din causa rănilor, la prima lovitură căzu jos ameţit.

Urşiî se apropiaseră şi căutaŭ să mă apuce de picioare. Iî loviî cu patul puşteî peste cap şi repetând aceiaşî mişcare, putuî rezista cât-va timp.

Orî-ce mişcare o făceam cu regulă, căcî un singur moment de întârziere însemna moartea. Eram desperat şi începuî să strig ca un nebun.

Aruncaî carabina din mână şi luând pumnalul — cu care omorâsem pe ursoaică — mă aruncaî asupra celuî maî apropiat dintre ursi, care tocmaî se repezise spre mine.

Al douilea urs profită de aceasta şi apucându-mă pe la spate, işî vîrî colţiî în braţul meŭ.

Un sgomot de paşî şi de vocî ajunse până la mine. In acelaşî moment auziî

o voce pe care o recunoscuĭ. O comandă scurtă şi două detunăturĭ urmară Ursul din spatele meŭ căzu. Un om eşi dintr'un stufiş şi urmat de o mică ceată fugi spre mine.

Il recunoscuĭ. Era amicul meŭ.

După aceia căzuĭ jos leşinat.

* * *

Ce s'a întâmplat în urmă mĭ-a povestit Andreas.

Neliniştit de întârzierea mea, venise după mine ca să mă caute prin pădure.

Sosi tocmaĭ bine, în momentul în care, fără venirea lor, aşĭ fi fost mort.

Unul dintre urşĭ fusese omorît.

Cel-l'alt, pe care'l rănisem, muri în urma graveĭ rănĭ ce-ĭ făcusem în inimă.

Vruĭ să maĭ întreb ceva, dar un chelălăit mă întrerupse.

Era Schartt rănit şi plin de bandaje.

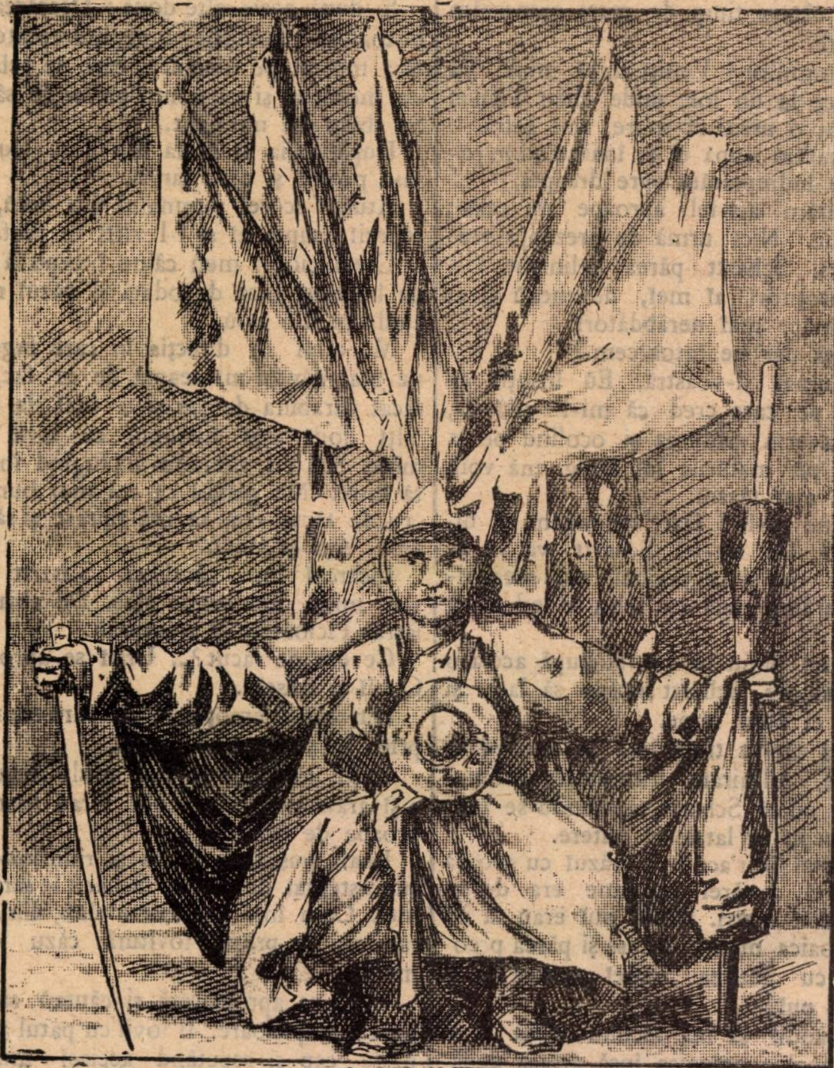
Sărmanul! Cu drept cuvînt elĭmĭ scăpase viaţa...

. . . .

— Eĭ! Maĭ zicĭ acum că vînătoarea e o distracţie? îmĭ zise Andreas după o pauză.

Şi avea dreptate!

I. N.

Un vrăjitor buriat

VRĂJITORII BURIAŢI

Buriaţiĭ sunt un popor aparţinând familieĭ mongole,—locuesc în Siberia meridională, de ambele părţĭ ale laculuĭ Baikal.

Dăm maĭ la vale câte-va amănunte asupra aceşteĭ curioase populaţiĭ, amănunte care ne-aŭ fost comunicate de un corespondent al nostru din Irkustk.

— Stabilimentul nostru, povesteşte corespondentul, era situat în apropiere de Prebajenskoe. la o mică distanţă de marele fluviŭ Lena.

Un material important, destinat distileriei, sosise la Irkusk; am hotărât să mă duc eŭ însu mĭ până acolo, pentru a supraveghia transportul.

Era pe la sfîrşitul ernei; navigam cu o şalupă cu vaporĭ, şi după cum se va vedea îndată, acest soĭ de navigaţie nu era lipsit de primejdiĭ.

Ca echipagiŭ, aveam un mecanic metis, de rus şi mongol, şi douĭ cazacĭ, Danezoff şi Ckoligor care făcuseră de maĭ multe orĭ această călătorie în timpul căreia trebuia să întâlnim primejdioasele cataracte de la Porog. După două zile de drum liniştit, am ajuns aproape de acest loc. A treia zi, repeziciunea curentuluĭ a devenit atât de mare, în cât a trebuit să încetenim focurile.

Mergând mereŭ cu aceiaşĭ repeziciune, peste puţin aveam să ajungem la faimoasa cataractă. Ceĭ douĭ cazacĭ nu maĭ convorbeaŭ acuma de cât despre asta. Cu toate că aveam multă încredere în experienţa lor, în cele din urmă am început să fiŭ cuprins de teamă.

După treĭ ore de navigaţie îngrijitoare, am ajuns în apropierea cataracteĭ. Locul îţĭ inspira, în adevăr, puţină încredere, pentru că apa cădea de la o înălţime de 7 saŭ 8 metri, deasupra a patru stâncĭ enorme.

Cazaciĭ meĭ îndreptară vasul spre a nu se izbi de canal care era spre dreapta; cu toate că şi aicĭ panta era foarte repede, dînşiĭ mă asiguraŭ că nu era nicĭ o primejdie.

Cu toate acestea, veniră amândouĭ la cârmă, pentru ca să poată învinge cu maĭ multă înlesnire furia valurilor.

In sfîrşit, am lăsat furiosul curent în urmă şi am intrat în partea maĭ liniştită a canaluluĭ.

Maĭ la vale însă, la o distanţă de vre-o două sute de metri, era din noŭ o trecere, unde trebuia să fim cu multă băgare de seamă.

Abia deschiseseră cazaciĭ vorba despre asta, şi eram ajunşĭ.

Nu ştiŭ prin ce manevrare greşită a cârmeĭ, vasul coti spre stînga, şi prins de furia valurilor fu izbit de o stâncă. Lovitura fu aşa de violentă, în cât căzurăm cu toţiĭ la pămînt.

Cazaciĭ nicĭ nu îndrăzneaŭ să se maĭ scoale, crezênd cu siguranţă că vasul era pierdut. Din fericire însă, nu se produsese nicĭ o spărtură. Numaĭ că vasul fusese prins, între două stâncĭ şi acum eram imobilizaţĭ.

Tocmaĭ când eram maĭ încurcaţĭ, neştiind ce trebuia să facem, un om apăru cu o luntre şi se apropie de noĭ. Era un şef buriat; satul săŭ se afla la o mică distanţă de ţărm.

Omul acesta ne a propus să ne ia în luntrea sa, făgăduindu-ne în acelaş timp să ne dea maĭ mulţĭ caĭ pentru a încerca să eliberăm vasul.

In situaţia în care ne aflam, trebuia să primesc, maĭ cu seamă că mi se oferia şi prilejul de a face o cunoştinţă maĭ apropiată cu buriaţiĭ.

Cu toată reputaţia lor de sălbătăcie, primirea pe care mĭ o făcură Buriaţiĭ, fu destul de cordială. Noĭ 'l-am răsplătit îndată cu câte-va cutiĭ de conserve şi cu câte-va sticle de spirtoase, care fură primite cu entuziasm. O colibă fu pusă la dispoziţia noastră; era o încăpere cu o singură uşă, având însă interiorul împărţit în două compartimente.

Partea cea maĭ curată este ocupată

de obiceĭ de oamenĭ, iar cealaltă parte de diferite animale; căcĭ aproape toate colibele buriate aŭ acelaşĭ construcţie. In centrul încăperiĭ, este soba, de formă patrată, construită din pămînt.

Buriaţiĭ carĭ ne dăduseră ospitalitate, eraŭ de o statură potrivită, cu umeriĭ obrajilor eşiţĭ puţin în afară, cu orbitele marĭ, cu ochiĭ lungăreţĭ, cu pielea galbenă şi părul negru, cu înfăţişarea maĭ mult femeiască, neavând de cât foarte puţină barbă.

Hainele lor sunt făcute maĭ mult din pieĭ de animale; un pantalon şi un fel de tunică strînsă pe talie, constitue toată îmbrăcămintea. Iarna maĭ îmbracă deasupra acestuĭ costum obişnuit, o haină lungă, în formă de sac. Costumul femeilor este aproape la fel cu acela al bărbaţilor.

Buriaţiĭ se nutresc din produsul pescuituluĭ şi al vînătoriĭ, precum şi din acela al turmelor de mieĭ, capre, boĭ şi caĭ.

Ca religie, practică un chamanizm său batec, plin de credinţe şi superstiţiĭ absurde. Numaĭ Buriaţiĭ de la sud aŭ adoptat religia lama. Diferenţa între cele două culturĭ, carĭ în realitate sunt aproape identice, constă în aceea că chamanismul admite o mulţime de zeităţĭ inferioare, în onoarea cărora se practică ceremoniile cele maĭ grosolane. Vrăjitoriĭ aŭ ajuns să aibă o mare înrîurire.

Chiar în aceiaşĭ noapte am fost spectatoriĭ uneia dintre cele maĭ ridicole scene de chamanism.

Dansatoarea Tala

Seara, pentru a maĭ ucide timpul, şeful satuluĭ ne propuse să venim cu dînsul, pentru a admira talentul celebreĭ dansatoare buriate Tala.

Am primit cu condiţia ca dînsa să fie adusă la noĭ; dar această damă, fie din capriciŭ, fie din reă dispoziţie, nu voi să danseze. Din fericire aveam la noĭ sticle cu băuturĭ spirtoase şi câte-va pahare fură îndestulătoare pentru a-ĭ schimba ideile.

In acelaşĭ timp, după ordinul şefuluĭ, un tînăr buriat începu să danseze în faţa eĭ, provocând-o. Puţin câte puţin ochiĭ femeeĭ se aprinseră; începu să bată măsura cu capul şi să se întoarcă într'un picior.

In curînd nu se maĭ putu stăpâni şi începu să danseze cu o repeziciune nebună. Avea nişte mişcărĭ de o agilitate surprinzătoare.

Peste câte-va minute danţa cu o furie, cu o frenezie atât de mare, încât era aproape să cază peste sobă.

Apoĭ începu să aibă mişcărĭ cu totul dezordonate şi în cele din urmă căzu grămadă la pămînt.

Soţul eĭ veni şi luând o pe sus, o transportă acasă. Cum însă femeia nu-şĭ reveni aşa de repede în fire, crezură că era nevoe de intervenţia unuĭ «chaman».

Maĭ mulţĭ azistenţĭ plecară imediat după vrăjitor.

Vrăjitoriĭ

Vrăjitoriĭ buriaţĭ, după cum îşĭ spun eĭ înşişĭ, sunt miniştriĭ, consilieriĭ relelor spirite; culturile grosolane şi graiul misterios al acestor chamanĭ fac o mare impresie asupra mulţimeĭ, totdeauna prea lesne crezătoare. Chamaniĭ se ocupă cu studiul medicineĭ şi al chirurgieĭ, în care aŭ reuşit să aibă oare-carĭ succese. Mulţimea îĭ crede secundaţĭ de inspiraţia divinităţilor şi faptul acesta le asigură o putere fără margenĭ.

In zadar s'aŭ încercat în maĭ multe rîndurĭ popiĭ ruşĭ să le micşoreze influenţa; veneraţia şi teama pe care o aŭ buriaţiĭ pentru vrăjitoriĭ lor, nu poate fi aşa de lesne înlăturată.

Vrăjitorul chemat pentru dansatoare îşĭ anunţă sosirea printr'un sunet de fierărie şi de clopoţeĭ.

Numaĭ cu greŭ 'mĭ-am putut stăpâni risul că d chamanul 'şĭ-a făcut intrarea în colibă. Era îmbrăcat într'o manta lungă, fără mânecĭ, garnisită peste tot cu clopoţeĭ şi cu plăcĭ de metal. Zgomotul produs de toate această fierărie iţĭ chinuia nerviĭ. In mână ţinea un fel de sabie, cu care îşĭ lovea din când în când fruntea. In cap purta o cască cu totul extravagantă.

Vrăjitorul, numit Oaeang, începu prin a cere cu voce tare plata cureĭ pe care avea s'o întreprindă; asta cu titlul de ofrandă pentru divinitatea care avea să intervie.

După ce cererea sa fu împlinită, chamanul începu să cânte saŭ maĭ bine zis să scoată nişte sunete ascuţite, lipsite de orĭ-ce măsură şi de orĭ-ce însemnare.

Toată lumea care era în colibă îĭ răspundea pe acelaşĭ ton. Puţin câte puţin chamanul se însufleţi şi începu să danseze; danţul deveni din ce în ce maĭ repede, pe măsură ce suflarea divină se cobora în corpul său; asta fără nicĭ o îndoială!..

De odată se opri ca inspirat. Deveni pe atât de calm, pe cât de agitat fusese cu un moment maĭ înainte. Spiritul care îl domina avea să vorbească prin vocea sa. El ordonă geniilor rele să fugă cât maĭ repede din corpul dansatoareĭ Tala.

Geniile rele se grăbiră să asculte, căcĭ peste un minut dansatoarea deschise ochiĭ, în aclamările delirante ale mulţimeĭ.

Puterea supra-naturală a vrăjitoruluĭ fusese încă odată demonstrată.

Este adevărat că zgomotul produs de sunetul clopoţeilor în timpul dansuluĭ ar fi putut să trezească şi un mort din letargie; dar cine să maĭ stea să se gândească la asemenea lucrurĭ!

Satisfăcut de entuziasmul pe care îl provocase, chamanul se retrase maestos.

A doua zi, după făgăduiala ce 'mĭ fu dată de şeful satuluĭ şi după multe sforţărĭ, şalupa fu scoasă dintre stâncĭ.

Mi-am continuat călătoria, cu părerea de răŭ că nu puteam sta maĭ multă vreme în mijlocul acestuĭ popor curios.

Blaz.

Ultima expediţie a unuĭ aventurier

— Urmare —

Gil îşi apucă carabina.

— Nu! frate, nu!

Ascunşi amândoui, urmăreau cu privirea pe acela pe care-l căutau de mai bine de o lună.

Cei cinci cavaleri apucară spre dreapta şi galopară drept spre munte.

Perez şi Gil îl văzură dispărând după nişte stânci, omorându-şi caii, şi începând un foc bine nutrit împotriva mexicanilor, cari soseau cu grămada.

Acum dispăruseră cu totul după stânci.

Cei doui fraţi trebuiau să stea nemişcaţi, neputând lua parte la luptă.

Cu toate acestea, Gil puse carabina la ochi; dar fratele său i-o smulse din mâini.

Zece broaşte ţestoase mai erau încă acolo, adăpându-se la izvor.

Perez alergă spre cea d'intâiu şi o întoarse cu faţa spre prăpastie.

Broasca se opri, dar lovind-o cu patul carabinei, Perez o sili să meargă. După câţi-va paşi, animalul se rostogoli în vid. Celelalte broaşte apucară acelaşi drum.

Mulţămită acestei idei geniale, Mexicanii, pe lângă că perdură patru oameni, mai fură opriţi un moment în cale.

Perez nici nu stătuse să asculte căderea tuturor broaştelor.

— Dă-mi laso-ul tău, zise dânsul, întorcându-se spre Gil.

Gil ascultă, fără să înţeleagă bine gândurile fratelui său.

Perez îşi scoase cizmele, şi cu mersul tot aşa de sigur ca acela al unei căprioare, descoperi un drum, săpat în stâncă de apele de ploae, pe care se aventură cu multă abilitate.

Mulţămită întunericului care domnia, nimeni nu văzu isprava îndrăzneţului, ţipetele mexicanilor acoperiră sgomotul pietrelor care se rostogoliau la vale.

Gerald şi tovarăşii săi erau la o distanţă de cinci metri dedesubtul său.

In câteva secunde, curagiosul tânăr, îşi legă lassul său de acela al luĭ Gil, şi după aceia, cu o voce abia distinctă, murmură :

— Gerald! Trompet!

Ceĭ doui oamenĭ ridicară capetele şi zăriră un lasso atârnând deasupra capetelor lor.

Dar nu zăriră nicĭ-o fiinţă omenească.

— Gerald, repetă vocea; sunt eu, Perez... Nu maĭ sta pe gândurĭ... Prinde-ţĭ frânghia în jurul mijloculuĭ şi vezi de nu fă zgomot.

Recomandaţia aceasta sosi la vreme pentru a-ĭ împedeca pe Gerald şi Trompet de a scoate câte o exclamaţie de mirare şi de bucurie.

— Suntem cincĭ, răspunse tânărul; poţĭ să ne scapĭ pe toţĭ ?

— Da, răspunse celalt; dar să ne grăbim; n'avem niciun singur moment de perdut.

— E rândul tăŭ, Trompet! comandă Gerald.

— Asta nu se poate, micul meŭ căpitan; eu nu mă voiŭ·urca decât...

Dar tânărul îĭ tăiă vorba, înfăşurându-ĭ el însuşi frânghia în jurul mijloculuĭ.

— Poţĭ să tragĭ, Perez, zise Gerald.

— Dar nu va putea să mă ridice, mormăi Trompet; şi-apoĭ, asta nu e niciĭdecum drept: locotenenţiĭ trebue să...

Corpul fostuluĭ zuav fu ridicat cu atâta uşurinţă, ca şi cum ceĭ de sus s'ar fi servit de o macara.

Perez, cu toate că nu era din cale afară corpolent, se bucura de o putere în adevăr excepţională.

Lassul fu repede scoborât.

Acum veni rândul tânăruluĭ zuav; ridicarea nu dură decât treĭ momente.

Urmară după aceia Chapardo şi Blanblanc. Cu toate protestările lor Gerald voise să rămâe dânsul cel din urmă.

O a cincea şi o ultimă ridicare; tânărul se văzu în braţele luĭ Perez, tocmaĭ în momentul în care Salzedo constată că prizonieriĭ dispăruseră.

Şi în timp ce locotenentul luĭ Burtron, furios, căuta să dea de urma fugarilor, aceştia, legaţĭ unul de altul, se urcaŭ în vârful picioarelor spre platoŭ.

De astădată, Trompet forma ariergarda; Gerald mergea în urma luĭ Perez.

Gerald şi Gil alergară să se îmbrăţişeze.

— Ah! scumpul meŭ Gerald!.

— Dragul meŭ Gil!.

— Uf! murmură Trompet, ajungând la rândul său sus; dar bine că s'a sfârşit odată... Incepusem să obosesc.

Jos, Salzedo se învârtia ca un nebun, neştiind încotro putuseră să apuce prizonieriĭ.

— Destule îmbrăţişărĭ! exclamă de o dată severul Perez; acuma, după ce ne-am urcat pe acest platoŭ, trebue să ne coborâm cât maĭ repede posibil.

— Incotro este câmpul francez ? întrebă dânsul întorcându-se spre zuav.

Soldatul întinse mâna spre cal.

— Acolo a dat ordin generalul să ne adunăm.

— Vino cu mine zise Perez, întorcându-se spre Blanblanc; ne vom duce să cercetăm dacă calea este liberă.

Amândouĭ se îndepărtară repede.

— In timpul acesta, Trompet convorbia cu zuavul.

— Prin urmare, batem în retragere ? zicea dânsul, cu sprâncenile încruntate.

— Drace! răspunse celalt, de o lună de zile nu facem decât lucrul acesta.

Trompet apucă braţul zuavuluĭ, şi se retrase cu dânsul maĭ la oparte.

— Poţĭ să-mĭ spuĭ unde se află generalul Clanfoirtaine ?

— Era chiar odinioară în fruntea vânătorilor.

Trompet se clătină, şi nu reuşi decât cu mare greutate să-şĭ stăpânească emoţia.

— Ţi-a venit răŭ, camarade ? întrebă celalt.

— Nu e nimic; mi-a trecut. Şi adăugă a parte :

— Cam bănuiam eŭ lucrul acesta.

Il strigă îndată pe Chapardo.

— Camarade, dacă ne-am duce şi noĭ să facem o mică recunoaştere ?

Chapardo înţelese îndată că Trompet avea să-ĭ comunice ceva, şi veni lângă dânsul.

— Ce este ?

— Este că generalul pe care l'am văzut odinioară, era chiar dânsul.

— Căpitanul nostru ?...

— Aşa mi-a spus zuavul.

— Drace!... Dar atuncĭ...

— M'am gândit şi eŭ la asta.

— La ce te-aĭ gândit?

— M'am gândit că suntem salvaţĭ.

— Dragul meŭ Trompet, până când veĭ fi mereŭ naiv ?

In clipa aceia Perez şi Blanblanc se întorceaŭ.

— Eĭ bine ? întrebă Chapardo.

— Mexicaniĭ înconjoară muntele, răspunse Perez.

— N'ar fi cu putinţă oare ca un om singur, cu un cal bun, să poată trece în câmpie, neobservat ?

— Bandiţiĭ sunt de câte zece metri distanţă unul de altul. E cu neputinţă să trecĭ printre eĭ.

— Ce răŭ îmĭ pare! Chapardo să spue atuncĭ ceeace aflase dela Trompet.

Perez ascultă, dar nicĭ nu clipi.

— Câte gloanţe avem fiecare ? întrebă dânsul, întorcându-se spre Blanblanc.

— Avem câte 150 de focurĭ de om, răspunse indianul.

— Care dintre voĭ îl cunoaşte maĭ bine pe tatăl luĭ Gerald ?

— Trompet, răspunse Chapardo; dar dânsul călăreşte prost de tot, pe când eŭ mă bucur de oarecare abilitate.

— Amigo, e foarte probabil că din douĭ oamenĭ, unul va fi ucis : celalt saŭ eŭ. Voeştĭ d-ta să viĭ ?

— Ne-am înţeles, răspunse Chapardo cu simplicitate.

— Eĭ bine!... dar eŭ? protestă Trompet...

— D-ta, îl întrerupse Perez, aĭ făgăduit doctoruluĭ să veghezĭ asupra luĭ Gerald.

— E adevărat; şi cu toate acestea...

— Te voĭ ruga Amigo, ca dacă s'ar întâmpla să nu maĭ mă reintorc, să veghezĭ şi asupra luĭ Gil.

— Ţi-o jur, domnule Perez; dar ce naiba voiţĭ să faceţĭ, d-ta şi cu Chapardo ?

— Iţĭ voĭ spune-o maĭ târziu, răspunse cel-l'alt, strângându-ĭ mâna; pentru moment, aĭ face bine să te odihneştĭ. Am de vorbit ceva cu Blanblanc.

— Nu e tocmaĭ vorbăreţ, domnul acesta, murmură Trompet, dar pare a fi foarte priceput... Nu mă voĭ mira de loc dacă ne va scoate din noŭ din încurcătură...

,,Nu-ĭ aşa, Chapardo?

Drept orĭ-ce răspuns, fostul hangiŭ îşi desbrăcă haina şi scoţând un chimir, îl întinse cu simplicitate luĭ Trompet.

— Ia tu chimirul acesta; în el se află toată averea mea : în aur şi în efecte care se pot încasa în Franţa; dacă nu mă voĭ maĭ reîntoarce, totul va fi al tăŭ.

,,Şi acum, să ne îmbrăţişăm.

Trompet rămase ca zăpăcit; dar Chapardo, fără să-ĭ maĭ dea alte explicaţiĭ, se întinse la pământ, şi se sili să doarmă.

Perez şi Blanblanc plecară, înarmaţĭ cu două târnăcoape. După o lipsă de patru ore, reveniră pe platoŭ; toţĭ tovărăşiĭ dormiaŭ.

Gil şi Gerald dormiaŭ alăturĭ, şi Perez, contemplându-ĭ o clipă, îşi simţi ochiĭ umezĭ.

După ce strânse mâna luĭ Blanblanc, se apropie de Chapardo şi-l deşteptă.

— Amice, a sosit momentul.

Cel'lalt sări în picioare şi voi să se îndrepte spre caiĭ celor doĭ fraţĭ.

— Nu, îl opri Perez; vino pe aicĭ.

Chapardo nu înţelese, dar plin de încredere în tovarăşul săŭ, îl urmă.

Peste o jumătate de oră, când începea să se lumineze de ziuă, prieteniĭ noştri, care dormiaŭ încă pe platoŭ — afară de Blanblanc, care nu se culcase— fură deşteptaţĭ de o salvă puternică de împuşcăturĭ, întovărăşită de strigăte furioase.

Toţĭ bandiţiĭ alergară în jurul şefuluĭ lor.

Blanblanc alergă spre zuav.

— Puşca la ochĭ! îĭ strigă dânsul. Trage!

Soldatul ridică carabina, ocheşte o clipă şi glontele porneşte. O a doua detunătură urmează de aproape.

Mexicaniĭ încetară îndată impuşcăturile pe care le îndreptaŭ spre câmpie. Ridicară ochiĭ în sus şi-l putură zări

pe Blanblanc care stătea acum cocoţat pe o stâncă înaltă.

— Neghiobilor! urlă Salzedo; unde vă împrăştiaţi gloanţele?

— Şefule, sentinelele din stânga ne-aŭ arătat...

Salzedo alergă ca un nebun.

Caiĭ eraŭ la locul lor, neclintiţĭ. Paznicii dormiaŭ, cu capetele întoarse spre caĭ.

— Vă voĭ deştepta eŭ şi pe voĭ, acum!... murmură şeful, îndepărtându-se.

Se reîntoarse spre bandiţiĭ săĭ, carĭ se grăbiră să-ĭ arăte doĭ oamenĭ galopând în depărtare.

Salzedo înălţă din umerĭ, şi plin de ciudă, strigă:

— Noĭ n'avem să supraveghem câmpia, ci muntele, unde este cuibul fugarilor!...

,,Haide! La drum! Trebue să ne cadă dânşiĭ în mână.

De acum înainte, nevăzuţĭ de prieteniĭ noştri, bandiţiĭ se pregătiră să escaladeze platoul. Pentru a ajunge la acest rezultat, nu era de cât o singură cale.

Blanblanc le ghici îndată gândul.

El sări de pe stâncă şi frecându-şĭ vesel mâinele, îşi rugă tovarăşiĭ să-l urmeze.

— Aşa dar, afacerile merg bine? întrebă Trompet. Te văd vesel ca într'o zi de nuntă...

— Tăcere, amice, tăcere, îl întrerupse Blanblanc; să nu ne grăbim.

— Unde sunt Perez şi Chapardo, întrebă Gerald, cercetând cu ochiĭ împrejurimile.

— Sunt cam departe, spre stânga, răspunse Trompet.

— Să ne grăbim, repetă Blanblanc, pornind înainte.

Ceĭ-l'alţĭ îl urmară de aproape.

Indianul îĭ opri la o mică distanţă.

— Şi acum, nu trebue să maĭ pronunţăm nicĭ un singur cuvânt, le zise dânsul. Nu vom trimete de cât gloanţe bandiţilor carĭ se vor apropia.

Dar să nu trageţĭ nicĭ unul asupra şefuluĭ. Perez mi-a spus că omul acesta aparţine generaluluĭ francez.

De jos, bandiţiĭ se urcaŭ mereŭ; dar într'un anume loc, trebuiră să se oprească. Era acolo un pod distrus, şi nu maĭ puteaŭ înainta. Torentul era prea larg pentru ca să se încumeteze a'l trece cu piciorul.

— Mil diablos!... Ce-o maĭ fi însemnând şi asta? tună Salzezo.

Şi înaintă spre marginea cascadeĭ.

Cincĭ puştĭ eraŭ îndreptate asupra luĭ; dar pana roşie pe care o purta la pălărie, îl făcea să devie invulnerabil.

Patru dintre oameniĭ săĭ se apropiară; dar aceştia se rostogoliră îndată în torent.

Fie-care dintre eĭ fusese lovit de câte un glonte.

Deprins să privească moartea în faţă, Salzedo ridică capul. Printre fumul care nu se împrăştiase încă, îĭ arătă din ce direcţie porniseră gloanţele, zări chiar ţevile a- cincĭ puştĭ, licărind printre stâncĭ.

— Bandiţilor, le strigă dânsul; văd că sunteţĭ îndrăzneţĭ până la temeritate; dar vă voĭ sili să vă predaţĭ prin foame.

Se aşteptă la o salvă de gloanţe, care să-l trântească la pământ; dar o tăcere complectă răspunse ameninţăreĭ sale.

Şeful cunoştea bine locurile, şi ştia că platoul nu se poate escalada prin altă parte.

Şi apoĭ, prin ce mijloc ar fi putut o trupă, cât de numeroasă, să se urce la asalt, împotriva a cincĭ luptătorĭ curagioşĭ, care stăteaŭ ascunşĭ după stâncĭ.

— Dar cum naiba aŭ putut să-mĭ scape oameniĭ aceştia? murmură dânsul cu ciudă.

,,Trebue să cercetez lucrurile, acum, la lumina zileĭ, maĭ de aproape.

Se coborî, neliniştit.

— Dar oameniĭ? întrebă un locotenent din bandă.

— Să se coboare la locurile lor, şi să veghieze zi şi noapte. Până peste 48 de ore, ceĭ cincĭ bandiţĭ vor fi siliţĭ să se predea.

— Aşa dar, şefule, d-ta crezĭ mereŭ că ceĭ doĭ cavalerĭ nu făceaŭ parte din bandă?

— Am văzut licărind cincĭ ţevĭ de puşcă, răspunse Salzedo îndepărtându-se.

(Va urma)

Ceremonia aceasta nu prea e pe placul neofitului

UN BOTEZ ÎN MISSISSIPI

America de nord, adică maĭ lămurit definită, ţara iankeilor, este patria miliardarilor, a invenţiilor extraordinare, a maşinelor celor maĭ complicate, a caselor cu treĭ-zecĭ de etaje, a hotelurilor cu câte o mie cincĭ-sute de camere, a restaurantelor electrice, a băncilor monstre, a jurnalelor şi teatrelor monstre; este ţinutul în care domneşte enormul, giganticul, colosalul!

Dar patria iankeilor este în acelaş timp şi ţinutul în care se găsesc cele maĭ multe religiunĭ din lume, cele maĭ diferite şi maĭ curioase bisericĭ.

Aproape toate culturile din lume sunt reprezentate, exercitându-se într'un mod liber, fără ca statul să intervie în favoarea vre-uneia dintre ele, saŭ să încerce persecuţia alteia.

Dacă religiunile sunt numeroase, sectele sunt şi maĭ numeroase încă!

O simplă chestiune de formă este îndestulătoare pentru ca să formeze două riturĭ diferite.

Şi adese-orĭ, diferenţa dintre două secte este aşa de mică, aşa de neînsemnată, aşa de ridicolă, în cât nicĭ n'o poţĭ percepe bine.

Dar oameniĭ aŭ mania religiilor nouĭ!

Voiţĭ să aveţĭ o idee despre toate soiurile de capele creştine pe carĭ le poate întâlni cine-va în Statele-Unite ale libereĭ-Americe?

Iată, în această privinţă, o mică listă, câte se poate de elocventă:

Catolicĭ, luteranĭ, biserica reformată germană, olandeză, baptiştiĭ regulaţĭ, antimisionariĭ zileĭ a şeaptea, aderenţiĭ celor şease comandamente, liberiĭ arbitri, părinţiĭ răuluĭ, Winchravieniĭ, Dunkeriĭ,

Menoviţiĭ, Episcopalieniĭ metodiştĭ, protestanţiĭ metodiştĭ, metodiştiĭ episcopalĭ de la sud, Presbiteriĭ vechĭ şcolĭ, Şcoala nouă, Cumberlanziĭ, Uniţiĭ, Reformaţiĭ asociaţĭ, Episcopaliĭ, Congregaţionaliştiĭ ortodoxĭ, Unitariĭ, Universaliştiĭ, Creştiniĭ unitarĭ, Quakeriĭ celor treĭ secte diferite, Fraţiĭ Moravĭ, Fraţiĭ luĭ Cristos, Mormoniĭ, Lervedenborgianiĭ, Izraeliţiĭ, şi altele, care îmĭ scapă, natural.

La aceste culturĭ creştine, maĭ trebuesc adăugate religiunile Suizilor, Paernilor, Apaşilor, Comanşilor etc.; apoĭ religia Chinejilor, carĭ sunt destul de numeroşĭ.

Aşa fiind, va recunoaşte orĭ-cine că ar fi greŭ să se maĭ găsească în altă ţarăĭ un număr atât de mare de religiunĭ.

Şi toate aceste secte îşĭ aŭ fanaticiĭ lor, doritorĭ de proseliţĭ, luptând cu entuziasm pentru înregimentarea neofiţilor.

Acest prozelitism, această goană entuziastă după adepţĭ, se exercită, fără îndoială, asupra albilor, dar maĭ cu seamă asupra negrilor.

Aceştia din urmă, sunt traşĭ, sunt hărţuiţĭ în toate părţile, găseştĭ printre eĭ aproape toate sectele protestantizmuluĭ.

Prin temperamentul lor, negriĭ sunt fezne crezătorĭ, predispuşĭ către manifestările religioase; îĭ atrage, îĭ seduce maĭ cu seamă, religia aceia, care are ceremoniĭ maĭ pompoase, maĭ numeroase şi maĭ variate manifestărĭ exterioare.

Printre ceremoniile care aŭ darul să stârnească o mare curiozitate printre negri, trebue să punem în primul rînd şi ceremonia botezuluĭ.

Am avut o dată prilejul în Statele-Unite, la St. Louis, să iaŭ parte la un botez.

Cu tot caracterul sacrosanct al ceremonieĭ, de multe orĭ se petrec nişte incidente destul de comice, pentru ca să stîrnească hohotele de rîs ale drept credincioşilor. Botezul pe care l'am văzut, era acela al unuĭ copil, saŭ maĭ bine zis al uneĭ copile, căcĭ era o fetiţă de un negru lucitor' fiica unuĭ negru funcţionar într'o uzină, botezat el însuşĭ de multă vreme.

Bunul negru era un om foarte religios, păzind cu cea maĭ mare atenţie toate preceptele secteĭ sale.

Era prin urmare foarte natural ca un om atât de religios să'şĭ boteze moştenitoarea; toată lumea se aştepta.

Data ceremonieĭ fu fixată, spre cunoştinţa generală; în ziua hotărâtă, o mulţime enormă se adună pe ţărmurile fluviuluĭ Missisipi.

Elementul negru forma majoritatea; dar eraŭ de asemenea şi mulţĭ albĭ.

Preotul intră cel dântâĭ în apă, apoĭ fu adusă copila.

Mititica, îmbrăcată într'o rochie lungă, albă nu părea că'şĭ dă seama tocmaĭ bine despre importanţa religioasă a actuluĭ care avea să se îndeplinească.

Incepu să ţipe şi să se zbată cu violenţă. Mulţimea urmărea cu cea maĭ mare atenţie peripeţiile operaţieĭ; însă cu toţiĭ păstraŭ tăcerea.

In sfârşit, copila ajunse lângă preot, şi cu toate strigătele eĭ desperate, botezul fu efectuat după toate regulile canonice ale secteĭ.

E probabil că după această ceremonie eminamente lichidă, părinţiĭ şi prieteniĭ noueĭ proselite s'aŭ reunit pentru a petrece puţin. Ne fiind însă învitat pe acolo, nu pot să vă daŭ nicĭ un amănunt.

Am observat în timpul ceremonieĭ că negriĭ eraŭ cu toţiĭ foarte serioşĭ, şi plin de respect. Nicĭ unul nu surâdea, nicĭ unul nu încerca să'şĭ bată joc.

De alt-fel, acest respect al negrilor pentru lucrurile religioase, este de multă vreme cunoscut. Este aproape singura cale pentru a putea câştiga încrede ea negrilor, şi a putea ajunge cu dînşiĭ la un rezultat satisfăcător.

Vetor

LUMINA CARE UCIDE

Se urcase în vasul nostru, la Diego Suarez. Era unul din acele tipurĭ neastâmpărate, care aŭ obiceiul să vorbească singure, să cugete adică, cu voce tare. Stătuse douĭ anĭ prin câmpiile de la nord, şi avea o înfăţişare cât se poate de sălbatecă.

Abia se urcase pe punte, şi nu 'şĭ maĭ găsea loc; alerga în toate părţile, examinând totul de aproape şi făcându-ţĭ impresia că ia note ca şi cum ar fi fost un inspector al guvernuluĭ.

Era vecinul meŭ de masă, dar n'aveam de loc poftă să intru în vorbă cu el. Nu eram de loc vesel, căcĭ atuncĭ mă despărţisem pentru întâia oară de soţia mea, şi vaĭ!... în ce stare o lăsasem: era bolnavă de frigurĭ?

In sfîrşit, nu ştiŭ cum s'a întâmplat, dar ne-am pomenit de odată vorbind.

De la primele cuvinte am putut observa că nu era nicĭ de cum un om sălbatec.

Primul lucru pe care l'am aflat a fost că era însurat şi avea douĭ copiĭ, şi că se reîntorcea la familia sa, în Franţa, după ce petrecuse douĭ anĭ în Madagascar. Vorbia cu multă dragoste despre familia sa; cuvintele sale aveaŭ ceva trist în ele, şi cu toate acestea trebuia să rîd, pentru că eraŭ pronunţate într'un chip cu totul caraghios.

Imĭ explica că altă-dată se bucura de un caracter cu mult maĭ blând, dar că devenise ast-fel, în urma cantităţilor enorme de chinină pe care le înghiţise. Era nemulţumit, acum, chiar şi de ochiĭ săĭ, care nu maĭ priveaŭ aşa cum ar fi voit dînsul.

In Marea Roşie

Când am intrat în Marea Roşie, eram prietenĭ bunĭ. Era anotimpul cel maĭ neplăcut; o căldură de 36 grade la umbră. Marea era verde ca alcoolul şi clocotea în urma vasuluĭ. Simţeaĭ că apa măreĭ era tot aşa de ferbinte ca şi aceia din pistoanele vaporuluĭ.

Respiram un aer rar, înăbuşitor.

Prietenul meŭ avea aerul că nu dă prea multă importanţă acestor lucrurĭ.

Dar atuncĭ, de vreme ce nu se temea de razele cotropitoare ale soareluĭ nu înţelegeam de ce în fie-care zi, după dejun, când eŭ însu-mĭ rămâneam pe punte, dînsul se ducea să se ascundă în cabină.

Dânsul îmĭ spunea că luase obiceiul în Madagascar, să'şĭ facă în tot-d'a-una siesta după masă. Dar ce fel de siestă era aceasta, când îl vedeam în tot-d'a-una reîntorcându-se cu fruntea încreţită, cu obrajiĭ palizĭ, cu figura umflată, şi cu ideile încurcate? Am rămas cu convingerea că prietenul meŭ fuma opium.

Atuncĭ, am încercat să l reţiŭ pe punte, vorbindu-ĭ de copiiĭ şi de soţia luĭ.

Dar era încăpăţânat ca un malgaş, şi cum, pe asemenea căldurĭ, nu prea poţĭ avea multă energie, dânsul a continuat să se închidă în cabină.

De două zile pluteam pe Marea Roşie. După amiază, pe la orele treĭ, prietenul meŭ veni lângă mine, cu o înfăţişare cât se poate de bizară.

Stătu jos, şi privi întinderea apeĭ, fară să vorbească. Mi se părea că ochiĭ săĭ căpătaseră o coloare verde. Fruntea îĭ era inundată de sudoare, şi'şĭ trecea mâna prin păr, cu nişte gesturĭ maniace. Obrajiĭ îĭ eraŭ strălucitorĭ de roşeaţă, şi 'şĭ ţinea fălcile strânse, contractate ca de frigurĭ.

In cele din urmă m'am hotărît să-ĭ pun întrebărĭ bănuind din noŭ că starea aceasta era efectul opiumuluĭ.

Ideia fixă

— Nu ştiŭ dacă fac bine că mă culc, 'mĭ răspunse dânsul cu o voce care suna falş. Cu toate asestea, am dormit destul de bine; şi dacă n'ar fi fost lucrul acela care să mă agite şi să mă necăjească mereŭ... E un fel de ideie fixă, care mĭ-a ros capul.

— Imaginaţia, murmuraĭ eŭ, pentru a-l zgudui puţin.

Dânsul ridică capul, furios.

— Imaginaţia!.. Oh!.. dar mĭ-am izbit de zecĭ de orĭ fruntea cu mâinele în timpul somnuluĭ! Simţeam bine că era cine-va, că era ceva care mă chinueşte; dar era ceva prea usor, ceva pe care nu-l puteam prinde!

Incercă un moment să rîdă; apoĭ continuă:

— Era un fel de muscă rotundă, uşoară, dar ştiĭ, uşoară de tot, eterică; şi avea şi-o trompă.

— Şi după ce te-aĭ deşteptat, nu te-aĭ încercat să vezĭ, dacă nu cum-va, din întâmplare, era vre-o insectă în jurul d-tale?

— Am căutat, răspunse dânsul supărat. Şi un moment, mi s'a părut chiar că prinsesem animalul. Dar nu era de cât o rază de soare, care forma pe clampa uşeĭ un fel de inel.

«La urma urmeĭ, murmură dânsul, apărându-şĭ fruntea cu mâna, poate că chiar raza aceasta îmĭ chinuise somnul. Am devenit superstiţios, bănuitor şi temător ca un copil

Dar de-asupra capuluĭ d-tale, n'aŭ licărit două-zecĭ şi patru de lunĭ, razele arzătoare ale soareluĭ din Madagascar, şi nu veĭ putea pricepe lucrurile acestea.

Tăcu din noŭ; îl priveam, şi vedeam bine că urmăreşte o rază de soare.

O!.. era o rază lunguiaţă, ca un mic şarpe, care stătea într'un colţ; raza aceasta îl chinuia aşa de mult, că fruntea i se învineţise.

Priveliştea aceasta începuse să devie dureroasă şi pentru mine; m'am îndepărtat şi nu l'am maĭ revăzut tot timpul zileĭ. De sigur că 'şĭ petrecuse vremea privind manevra vre unuĭ aparat, cu aerul unuĭ mecanic consumat.

Seara, la masă, lipsea numaĭ dânsul; am trimes băiatul de serviciŭ să-l cheme.

Sfârşitul

Peste câte-va momente, nenorocitul sosi. Era în cămaşa de noapte, cu picioarele goale.

Ochiĭ îĭ eraŭ dilataţĭ, eşiţĭ din orbite; faţa, peste măsură de torturată. Incepu să danseze ca un desperat şi să cânte cu voce tare nişte ariĭ deochiate malgaşe, dânsul care nicĭ odată nu pronunţase un cuvîntul obscur. Eraŭ nişte cântece, pe care, fără îndoială, nu le învăţase nicĭ odată.

Am aflat în urmă că aceasta era o boală bizară, pe care multă lume o căpăta în Madagascar.

Nenorocitul a fost condus la infirmerie. Toată noaptea am rămas pe punte; de alt-fel, era şi preaecald pentru ca să pot dormi.

Marea părea de unt-de-lemn ferbinte; îţĭ simţeaĭ şi inima asudată, şi n'aveaĭ destulă putere pentru ca să'ţĭ ştergĭ faţa de sudoare, cu batista.

A doua zi, la amiază, medicul îmĭ spuse că nu maĭ putuse face nimic pentru nenorocitul meŭ prieten.

Limba i se încleştase şi creeriĭ i se topiseră.

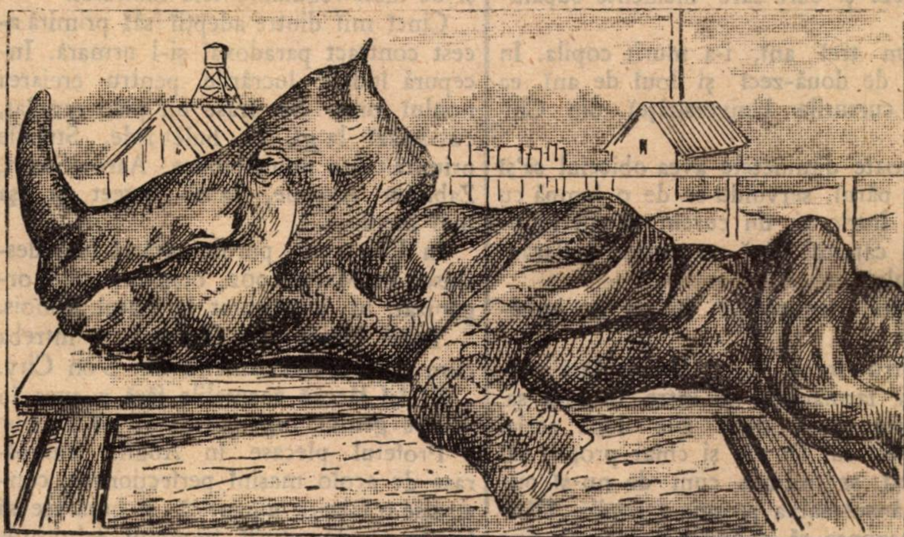
Murise cu privirea rătăcită în vid, urmărind cu degetul o rază de soare, care se juca pe marginea patuluĭ.

Vetor.

Cum pribegesc fluturiĭ

Locuitoriĭ francezĭ de la marginea mărei, între insulele Chausey şi Graville, s'aŭ trezit într'o dimineaţă de vară a anuluĭ 1904 că întreg ţărmul mărei e alb ca zăpada. Acest fenomen a fost cauzat de mulţimea fluturilor, carĭ s'aŭ aşezat în mase colosale pe suprafaţa apeĭ. Atarĭ peregrinărĭ gigantice de fluturĭ s'aŭ maĭ întâmplat către sfârşitul vereĭ anuluĭ 1846 în Anglia pe hotarul oraşuluĭ Dowe: fluturiĭ aŭ apărut de asemenea într'un roiŭ colosal, ce venea din Franţa peste canalul La Manche. Chiar şi Darwin aminteşte un caz analog, când o dată în apropierea oraşuluĭ Sau Blas, cât zăriaĭ cu ochiul, nu puteaĭ vedea nimic altceva de cât miliarde de fluturĭ albĭ, aşa în cât Darwin nicĭ cu telescopul nu a putut găsi un atare locşor, care să nu fie ocupat de fluturĭ. Cazurĭ analoge se întâmplă şi în Transilvania. Locuitoriĭ de pe lângă Tisa an de an sunt martorĭ la fenomenul numit «înflorirea Tiseĭ», cauzat de nişte fluturaşĭ micĭ, a căror larve desvoltându-se din apă se aşează pe suprafaţa eĭ. De aci se zice apoĭ că «a înflorit Tisa», iar fluturaşul e numit de popor «floarea Tiseĭ».

C.

Un rinocer preistoric

UN RINOCER PREISTORIC

In localitatea Bohorodczany din Galiţia răsăriteană s'aŭ descoperit de una-zĭ rămăşiţele unuĭ rinocer preistoric. Ele aŭ fost găsite lângă un puţ de petrol, nu departe de locul unde aŭ fost descoperit acum cât-va timp osemintele unuĭ mamut.

Capul foarte bine conservat al rinoceruluĭ măsoară aproape un metru.

VIAŢA IN AMERICA
AŞA CUM ESTE

— Urmare —

După cum am maĭ spus, biserica impune fie-căruĭ drept credincios plata uneĭ dijme anuale: aceasta este hrana luĭ D-zeŭ, şi toţĭ o plătesc cu cea maĭ mare dragoste.

Ia închipuiţi-vă chiar la noĭ o grupă de ţăranĭ, ascultând predica unuĭ preot, care le-ar debita asemenea lucrurĭ. Par'că-ĭ văd cu ochiĭ licărind de ironie, făcând cele maĭ răutăcioase glume.

Dar aicĭ suntem la Chicago; şi asta 'mĭ dă mie de gândit.

Maĭ este ceva însă. Biserica cere de la drept credincioşiĭ săĭ să participe la toate afacerile comerciale. Dowie însuşĭ dă exemplu poporuluĭ săŭ. «Eŭ aşĭ face chiar din baniĭ credincioşilor o afacere comercială, spune dînsul, căcĭ pe D-zeŭ il regăsim în toate ramurile de afacerĭ».

Dânsul ia parte la comerţul de grâne, pentru că dânsul este acolo care produce grânele; şi aşa maĭ încolo.

Biserica este guvernată de un administrator general, Dowie, ajutat de 4 administratorĭ.

Apoĭ, sunt numeroşĭ administratorĭ şi predicatorĭ, carĭ recrutează fără încetare noŭĭ adepţĭ.

In 1845, numărul adepţilor din Chicago era de 5.000. Biserica era în plină prosperitate şi Dowie a creiat multe instituţiĭ de bine-facere. A creiat de asemenea şi Banca Sionuluĭ, din care a ştiut să tragă multe foloase.

In 1896, cu capitalurile adunate, Dowie a creiat «Casa creştină de Temperanţă şi de vindecare divină». E un hotel perfect, bucurându-se de toate insta-

lațiile moderne. E oprit însă alcoolul și fumatul; medicii, de asemenea, nu trebue să calce pragul acelui hotel. Vindecarea bolnavilor numai prin credință.

In timpul acesta Dowie lucra cu activitate pentru răspândirea doctrinei sale și prin alte orașe. Isi îndreaptă atenția mai cu seamă spre Ockland, Melburne, Tokio, Shanghai. A trimes representanți chiar și în Africa, la Cairo, în Trans vaal. Europa a fost la rândul ei evanghelizată.

In mijlocul atâtor succese, trebue să se noteze și oare-care incidente supărătoare.

Acum trei ani, i-a murit copila. In vîrstă de două-zeci și doui de ani, ea urma cursurile Universitățeî din Chicago.

In toate diminețele avea obiceiul să'și frizeze părul, servindu-se de o lampă cu alcool. Intr'o zi, un curent năvăli în odae, și capotul fetei se aprinse la flacăra alcoolului.

Corpul nenorocitei fu ars pe jumătate.

Pentru întâia oară, Dowie lăsă medicii și farmaciștii să intre în casa sa.

Copila muri, două zile după aceia. Dușmanii lui Dowie și chiar proprii săi discipoli se mirară cum de nu-și putuse dânsul salva propria-i copilă. Dânsul răspunse că o oprise în tot-d'a-una să se servească de alcool, și că numai neascultarea ei o perduse; de alt-fel, profetul știu să dovedea că că fata, înainte de a muri, își mărturisise greșala și se căise.

Intr'o zi, pe când trebuia să ție la Chicago o conferință asupra «doctorilor, demonilor și droghiștilor», vre-o treisute de studenți în medicină năvăliră în sală, și Dowie trebui să se retragă sub protecția poliției.

Pentru a înlătura pe viitor asemenea incidente, profetul înființă un fel de «gardă a Sionului», care-l întovărășia pretutindeni.

Dar turburările erau mereu destul de numeroase.

Alungat din mahalalele de la sud ale Chicagoluî, maltratat, arestat, Dowie a reușit în tot-d'a-una să se desvinovățească, arătând reaua credință a acuzatorilor săi.

Incepu să fie considerat nu numai ca o curiozitate, dar chiar ca o primejdie publică. Biserica, poliția, biourourile de higienă, medicii sindicați, toți încercară să-l suprime; dar nu reușiră de cât doar să-l facă și mai bine cunoscut. Era un rău pe care trebuiau să-l primească.

In anul 1895,—anul marilor persecuții — Dowie fusese arestat mai mult de cinci ori. — In timpul anilor următori, accidentul acesta i s'a întâmplat mai rar.

In timpul acesta, se gândea să părăsească intolerantul Chicago, și medita planul cel mai îndrăzneț pe care l'a putut visa vre-o dată un speculator.

Aici începe a doua parte a îndrăznețeî sale odisee. Din nou făcu apel la generozitatea credincioșilor săi, și adună destui bani pentru a putea cumpăra 3086 hectare de pământ, pe țărmurile lacului Michigan, la o distanță de 67 kilometri de Chicago. Terenul acesta l'a costat mai mult de 7 milioane de franci.

L'a împărțit în loturi, și l'a închiriat credincioșilor pentru câte «o mie de ani.» Dowie însă, avea dreptul să expulzeze pe ori și cine, plătindu-i o sumă de bani, după aprecierea sa. Chiriașii se mai angajau să asculte de ordinele lui Dowie și de toate regulamentele Sionului.

Cinci mii dintre adepții săi primiră acest contract paradoxal și-l urmară. Incepură îndată lucrările pentru creiarea noului oraș. Se trase un plan regulat, cu străzi largi, cu bulevarde. Străzile primiră toate nume biblice: Aaron Street, Zabulon Avenue, Iacob Street și așa mai încolo.

In Iulie 1901, porțile cetății fură deschise. In Marte 1902, orașul, deplin organizat, fu încorporat în statul Illinois.

Toată lumea din Chicago se întreba cum puteau trăi oamenii din Sion City.

Ei își făceau socotelile fără a avea în vedere geniul organizator al lui Dowie.

Profetul plecase în Anglia, cumpărase de acolo mașini perfecționate, construise o fabrică gigantică și hotărâse să învețe pe locuitorii Sionului fabricarea dantelelor.

In toate acestea fu ajutat de cumnatul său, Stevenson. Fabrica prinse și, și începu să meargă bine. Dar în cele din urmă, profetul se certă cu cumnatul său. Urmă un proces; Dowie plăti aproape un milion de franci despăgubiri, dar rămase singurul stăpân al fabricei.

Mai târziu, s'a creiat o fabrică de bomboane, care a mers și mai bine încă, de cât cea de dantele. In adevăr, Americanii consumă o cantitate foarte mare de bomboane. Fabrica lui Dowie furnizează toți negustorii din Chicago.

In timpul acesta, Dowie își continua mereu rolul său de apostol.

In Iunie 1902, a avut loc inaugurarea marelui ospiciu al lui Ilie. E un fel de hotel cu fațada de 1 0 metri, posedând tot confortul modern, și destul de mare pentru a putea ospăta în acelaș timp o mie de persoane.

In toate diminețile Dowie își aduna acol'o pensionarii săi bolnavi, pentru a se ruga împreună cu dânșii și pentru a'i vindeca în urmă.

In fie-care săptămână pensionarii trebuiau să plătească «Obolul Sfântului Petre»; era impusă însă condiția ca aceste oboluri să fie plătite de bună voe, fără cea mai mică neplăcere sau constrângere.

Numai cu mare greutate își poate închipui cine-va credulitatea americanilor, dacă cunoaște mijloacele ordinare de șarlatanie întrebuințată de Dowie. Iată un model de reclamă: «Preotul Iohn Alex. Dowie, administrator general al bisericei creștine a Sionului, va conduce în persoană reunirile de vindecare divină, în tabernacolul Siloh, Sion-City, în fie-care Marți, după amiază.

Invățăminte despre vindecarea divină, prin credința în Christos. Rugăciuni pentru bolnavi. Tren special dus și întors, 1 leu, 50 bani. O călătorie delicioasă de 84 mile. Serviciul va începe printr'o procesiune, cu cor îmbrăcat în alb. Toată lumea va fi bine venită, scaune gratuite, ofrandele libere».

Serviciul religios se făcea în adevăr cu multă pompă, căutându-se în tot-d'a-una să se facă impresie asupra ascultătorilor. O procesiune compusă de 500 de copile, îmbrăcate în alb, înainta încetișor; cântecile lor seamănă cu acelea ale mai multor orge reunite.

In cele din urmă apărea și Dowie, cu pași înceți, cu craniul său complect gol, cu venerabila sa barbă albă, cu figura sa simpatică, cu ochii săi magnetici; mulțimea rămânea aproape halucinată.

Se cânta un Te-Deum, și în urmă profetul își începea discursul.

Făcea niște comentarii lungi și plicticoase din Biblie; dar îndată ce începea să vorbească despre afaceri, lucrurile se schimbau: devenea elocvent, spiritual, sarcastic. Când simțea că interesul publicului începea să scadă, pentru a nu deveni ridicol, amesteca mult patetic în discursul său. Și reușea multe ori să și miște ascultătorii.

— Credeți în mine? întreba dânsul de multe ori? Sunt eu Ilie?

Mulțimea, entuziastă, răspundea în cor: Da, da.

Erau în tot-d'a-una în sală patru sau cinci mii de persoane.

Dacă îl întreba cine-va cum îndrăznește să pretindă că vindecă bolnavii numai prin propria sa voință, dânsul răspundea:

— Eu vindec prin credința bolnavului.

«Cristos a zis: «Aveți credință și vă veți vindeca»!

«Boala, continuă dînsul, este un rău și nu poate veni de la Dumnezeu. Boala și moartea vin în lumea aceasta numai prin păcat.

«D-zeu ne dă viața, păinea și vinul.

«D-zeu nu este nici o dată crud cu copiii săi.

«Aceia cari învață că sărăcia e un lucru bun, greșesc; sărăcia este un blestem.

«Dovada este că D-zeu a bine-cuvântat munca poporului lui Sion».

Și americanii par a se mulțumi cu această logică.

Este uimitoare întrebuințarea pe care o face Dowie cu ultimele descoperiri ale științei.

Așa de exemplu Dowie posedă o mașină de rugat. El știe să vindice prin telefon și chiar prin telegrame cablate. In momentele libere pe cari le are propovăduște și se roagă în fața unui fonograf, pe care el însuși l'a perfecționat;

în modul acesta chiar şi discipolii săi din Australia îi pot auzi graiul.

Fotografia profetului este răspândită pretutindeni: prin reviste, prin jurnale, prin broşuri.

Sfârsind cu mijloacele de reclamă, Dowie voi să stârnească curiozitatea publicului printr'o întreprindere nouă, strălucitoare. El declară cu voce tare că va năvăli în New-York. In adevăr, o armată de 3000 dowiştî, în zece trenuri speciale, fu îndreptată spre New-York şi timp de cinci-spre-zece zile avură loc mari meetinguri la Madison Square Garden şi la Carnegie Hall. Dowie şi-a plătit ideia aceasta cu un milion şi jumătate şi n'a reuşit să-şi atragă de cât sarcazmele reporterilor.

Dar Dowie nu se descurajă.

In Noembrie, 1903, jurnalele din Chicago anunţaŭ apropiata ruină a Sionului. După spusa reporterilor, populaţia începea să părăsească oraşul, fabricele se închideaŭ, datoriile sporeaŭ mereŭ. Incă două saŭ trei săptămânî şi cetatea avea să dispară.

Dowie îi lăsă să vorbească fără să se amestice. Reclama creştea mereŭ. Mai mulţi creditori îl atacară. Dowie se prefăcu că nu poate plăti. Zgomotul crescu mereŭ. Dowie lăsă tribunalele să'l declare în stare de faliment şi să numească sindici.

Sion City era plin de reporteri înfometaţi de ştiri noui, pe cari le telegrafiaŭ tuturor ziarelor din Statele-Unite.

— 'Mi-aţi făcut o economie de câte-va milioane, spunea după aceea Dowie reporterilor cu un cinism muşcător.

Ce s'a petrecut între sindici şi Dowie? Se ştie numai că sindicii aŭ plecat.

Două zile după aceea, într'un discurs fulgerător, Dowie declara discipolilor săi că pe viitor avea să plătească totul cu bani sunători.

Apoi să nu mori de rîs?

Aceasta a fost ultima reclamă a lui Dowie.

Şi-acum, după ce aţi ascultat această fabuloasă povestire, nu vă întrebaţi dacă nu cum-va trăim în evul mediŭ? Şi sociologii, înainte de a'şi formula legile lor, n'ar trebui să ştie că se poate găsi la aceiaşi populaţie simţul practic cel mai desvoltat, realizmul cel mai concret, progresul material şi mecanic cel mai desăvârşit, alături de credulitatea cea mai copilărească şi de acţiunile cele mai lipsite de logică?

Niagara

Cu nici un preţ nu s'ar fi putut întâmpla să fiŭ tocmai eŭ acela «care n'a văzut Niagara».

Ba chiar m'am grăbit s'o văz, pentru că epoca plecării mele fiind fixată, mă temeam că nu voiŭ mai avea destulă vreme.

Plecat din Chicago la orele cinci şi jumătate seara, am ajuns la Bufalo a doua zi dimineaţa la orele opt.

Imediat m'am urcat într'un tramvai şi într'o oră am ajuns în micul orăşel Niagara.

S'ar fi zis că mă temeam ca nu cum-va să sosesc prea târziŭ, ca şi cum un cataclism grozav avea să intervie momentan, distrugând dintr'o dată cataractele.

Cetisem foarte multe descrieri literare asupra acestor cascade, mă pregătiam acum să gust nişte emoţii sublime, supra naturale.

Când am ajuns în faţa fluviului m'am mirat că nu simţiam în mine alt-ceva de cât evaporarea emoţiilor mele literare.

Eraŭ nişte cascade fără îndoială, nişte cascade care produceaŭ un zgomot mare şi continuŭ.

Dar îmi păreaŭ aşa de joase faţă de înălţimea prodigioasă pe care mi-o inspirasem.

Incercam o grea deziluzie; era vina descrierilor prea romantice pe care le cetisem, saŭ a imaginaţiei mele, care prea se exaltase?

M'am urcat într'o luntre, care duce pe excursionişti pînă la picioarele cascadei.

Am îmbrăcat nişte haine speciale, pentru a ne apăra împotriva picăturilor de ploae, care zboară până la mijlocul fluviului.

Cu cât mă apropiam, sgomotul devenia tot mai intens; în acelaş timp îmi apărea şi adevărata înălţime a cascadelor.

Apa care cade din cascade în fie-care moment are un volum de 425 metri cubi.

Luntrea se preumblă prin mijlocul fluviului, lăsând vizitatorilor timpul să admire în voe cascada. De altminteri, nici nu prea poţi vedea apa căzând pe stânci; auzi numai, un zgomot continuŭ şi ameninţător. O ploae fină cade deasupra bărcei mele; cascada trimete aceste picături până la o distanţă de 30 metri.

De jos, oamenii cari se află la înălţimea cataractei, ţi se par foarte mici; dacă priveşti mai multă vreme, eşti prins de vîrtej, şi ţi se pare că toate lucrurile se prăbuşesc în cascadă.

Mă gândesc în clipa aceasta la Chateaubriand, şi la toate minciunile pe care le-a pus dînsul în descrierile ce le-a făcut despre cataractă.

Indărătul meŭ, fluviul, larg de mai bine de un kilometru, îşi încălzeşte apele'i repezi sub bătaia razelor arzătoare. Cu cât ne apropiem de cascadă, viteza apelor creşte, până când devine vertiginoasă. Apa se aruncă nerăbdătoare în albia ei prea strimtă, se bombează într'o curbă puternică, pentru a se strecura în urmă, fără sgomot, într'un elan prodigios şi continuŭ. E de o coloare verde măslinie palidă, dulce şi desmierdătoare ca untdelemnul.

De jos se urcă un muget de furtună; un zgomot care samănă în acelaş timp şi cu tunetul şi cu bubuitul tunurilor.

Apa aceia care cade la infinit, îţi lasă impresia unei eternităţi fatale.

M'am aplecat pentru a privi în fundul abisului, ca şi cum ar fi voit cine-va să privească în fundul mării.

Am stat acolo mai mult de o oră; aproape ipnotizat.

E în adevăr frumos; am rămas plin de admiraţie, subjugat şi emoţionat. O emoţiune adevărată, gravă, bărbătească. Acum de-abia, am început să mă împac cu romanticii.

V'aş spune şi ce-am simţit mai departe, şi ce am mai făcut; dar mi-e teamă să nu deviŭ eŭ însumi mai romantic de cât toţi romanticii cari m'aŭ precedat. Atunci, la ce bun să vă mai obosesc? Cetiţi mai bine paginele lui Chateaubriand.

Tocmai mă pregătiam să plec, lăsând în urma mea faimoasa Niagară, când un om se apropie de mine. Era un fotograf, care venia să-mi ofere serviciile sale. Cu câte-va cuvinte blajine, am voit să-l trimet la preumblare.

Dar omul, fără să se încurce, a început să-mi spue că în acelaş loc în care mă aflam eŭ, faimosul echilibrist Blondin a trecut pe deasupra Niagarei, pe o frânghie întinsă în aer.

Tot acolo, un îndrăzneţ navigator englez, căpitanul Webb, şi-a pierdut viaţa încersând să treacă cassada într'o luntre. Corpul nenorocitului a fost găsit mai la vale, sfâşiat de zbaterile apei furioase.

După toate aceste amănunte, puteam oare să mă mai împotrivesc?.. M'am supus, şi în modul acesta, iată-mă fotografiat pe o stâncă a Niagarei. M'am imortalizat!

Reclama

N'am pretenţia de a studia aici reclama. Pentru a putea ajunge la un asemenea rezultat ar fi trebuit să-mi petrec mai multe luni, numai examinând zidurile şi ziarele. Reclama americană este infinită; ea este vie şi multiformă; e grafică, imprimată, verbală, cântată, mecanică, luminoasă, teatrală, o vezi pe ziduri, pe străzi, galopând pe drumuri, pe drumurile de fier şi prin tramwae, navigând pe fluviuri şi zburând prin aer.

Şi cum ar putea cine-va să fixeze în spaţiul strimt al unui capitol, toată măreţia acestei zeiţe naţionale americane?

Imposibil. M'am mulţumit să notez câte-va reclame, la întâmplare.

In aranjarea vitrinelor, nu domneşte nici o artă în America; nici la New-York, nici în Kansas City, nici la Washington, nici la Pueblo.

Mi se pare că v'am mai povestit şi în alt loc că la New-York, în timpul concursului hipic, unul dintre cele mai mari magazine a pus în vitrina sa principală o grămadă de pae alături de câte-va bice şi căpestre!

Iată, ca titlu de curiozitate, budgetul pe care-l destină în fie-care an publicităţeĭ, câte-va importante case comerciale din New-York:

John Wanamaker 500 de miĭ dolarĭ, Lieg l-Cooper 400 de miĭ; Adams Goodt 300 de miĭ; Brothers 250 de miĭ; Sachs şi Chazman câte 200 de miĭ; şi aşa maĭ încolo.

La San-Francisco, în vitrina unuĭ droghist, stă în permanenţă, sub un clopot imens, o grămadă de şerpĭ, care se încolăcesc uniĭ peste alţiĭ, formând nişte figurĭ foarte nostime. Publicul se adună in faţa acesteĭ vitrine, şi se strică de rîs.

Inainte de Paştĭ, un farmacist îşĭ puse în vitrină o cloşcă cu puĭ de curând scoşĭ; asta însemna că farmacistul vindea ouă de Paştĭ, precum şi boelĭ pentru păr.

Un negustor etalează într'o parte a vitrineĭ piane şi în cea-l'altă sicrie.

Poţĭ vedea acolo sicrie de toate dimensiunile şi de toate calităţile: de plumb, de aluminiŭ, argintate, aurite, desemnate.

Negustorul acesta făcuse trustul sicriilor din oraş. Intr'o zi, lucrătoriĭ trustuluĭ punându-se în grevă, nu se maĭ găsiră sicrie pentru oameniĭ săracĭ, căcĭ în rezervă nu se maĭ aflaŭ de cât sicrie luxoase.

Industria aceasta este una dintre cele maĭ prospere; produce 500 la sută.

O vitrină drăguţă am admirat la Chicago. O modistă instalase în vitrina sa un arbore de aramă, de crengile căruia fură atârnate pălăriĭ femeeştĭ.

Nişte lămpĭ electrice foarte abil orânduite, se aprindeaŭ şi se stingeaŭ succesiv, dând vitrineĭ un aspect feeric.

Era în acelaş timp şi drăguţ şi ingenios.

In America reclama este sistematizată cum nu maĭ este în nicĭ o altă parte a lumeĭ.

Există agenţiĭ cu mult maĭ importante şi maĭ complicate de cât ale noastre. Aĭ putinţa nu numaĭ de a-ţĭ plasa anunţurile în orĭ-ce foaie din ţară, dar găseştĭ în acelaş timp şi redactorĭ, carĭ se însărcinează să-ţĭ facă anunciurile pe gustul d-tale, spirituale, grave saŭ pitoreştĭ; găseştĭ de asemenea şi desemnatorĭ carĭ îţĭ oferă anunciurĭ de toate formele şi de toate mărimile.

Uniĭ dintre aceştĭ artiştĭ, al cărora talent nu coprinde de cât o oare-care doză de excentricitate, câştigă până la 60 de miĭ de francĭ pe an.

Oameniĭ cu ideĭ sunt în tot-d'a-una bine-veniţĭ în aceste agenţiĭ.

Am văzut pe zidul uneĭ case un afiş gros, înalt de maĭ bine de patru-zecĭ de matri, care reprezenta pur şi simplu un om, destupând o sticlă. Era reclama uneĭ fabricĭ de bere.

Există o companie de publicitate în aer. Am văzut în adevăr la New-York, zburând pe d'asupra Hudsonuluĭ banderole reclame; era «Standard Oil» al d luĭ Rockefeller, care cerea atenţia lumeĭ.

Un hotelier din Chicago îşĭ pavase intrarea principală a hoteluluĭ săŭ cu dolarĭ de argint veritabilĭ!

Un droghist a aşezat în colţul uneĭ străzĭ un fel de ladă mecanică din care fie-care trecător putea scoate gratuit câte o cutiuţă de pomadă. In acelaş timp, aparatul debita o arie naţională destul de drăguţă. Droghistul voia să supue atenţieĭ publiculuĭ o invenţie nouă.

Inventatoriĭ de ape miraculoase pentru păr, nu se mulţumesc ca pe la noĭ cu nişte afişe reprezentând femeĭ frumoase cu părul lung. La Boston, poţĭ admira toată ziua, îndărătul uneĭ vitrine, o fată tînără, blondă, cu părul desfăcut, atârnând până la pământ. Un afiş te înştiinţează că părul acesteĭ fete, care are o lungime de un metru şi 50, a crescut numaĭ mulţămită miraculoaseĭ ape X. Mulţimea se opreşte, admiră, şi cumpără flacoane peste flacoane.

Am văzut pe străzile Bostonuluĭ, un ţăran, cu o mutră tâmpită, preumblându-se toată ziua pe străzĭ, dând peste oamenĭ, punându-se în calea tramvaelor, riscându-şĭ de o sută de orĭ viaţa.

Toată lumea se opreşte pentru a-l privi. Eĭ bine! omul acesta are pe spate o placardă pe care se află scris: «Mâncaţĭ şi beţĭ la Smith».

Un alt truc, tot aşa de naiv. O femee foarte excentrică se preumblă pe străzĭ; din când în când se opreşte pentru a se privi într'o oglindă.

După ce o mulţime destul de mare de curioşĭ s'a oprit pentru a o privi, un individ, pe care nimenĭ nu-l observa până atuncĭ, sare înainte cu un afiş în mână. Forţat lumea citeşte acest afiş, închipuindu-şĭ că va găsi în el ceva relativ la femeea excentrică; când colo, este numaĭ reclama unuĭ magazin!

Şi Americaniĭ transportă reclamele acestea naive chiar în mijlocul lumeĭ mondene. Poţĭ citi în «New York Herald» un articol, precedat de un portret de femee. Titlul spune:

«Un artist spune că o copilă din Denver are mâinile cele maĭ frumoase din lume.»

Şi ca sub titlu:

«Sculptorul Bradelle din Paris aduce elogiĭ uneĭ copile de la vest.»

Apoĭ urmează:

In timpul călătorieĭ ce a făcut în A

Lumea pitorească

O alee de palmierĭ din Cannes

merica, în căutarea comorilor de artă, şi a unor subiecte frumoase pentru ornarea atelierului său din Paris, d. Bradelle, un celebru artist francez, a găsit la Denver, mâna cea mai frumoasă din lume. Aceia care o posedă, este d-ra Fanny Rosenthal, de la A. 922, strada XXV-a. Este o copilă bine cunoscută în societatea din Denver.

Pictorul şi sculptorul a rămas atât de uimit de frumuseţea acestei mâni, în cât a cerut favoarea de a lua un model; etc.

In «Chicago Tribune» puteţi ceti următoarele:

«Cea mai frumoasă femee din Europa este o americană. Vorbim de Mis. Laurenţia Townsend, soţia ministrului american din Belgia. Iată ce spune un mare artist în această privinţă:

«Am văzut multe femei frumoase în Europa. Dar dacă m'ar întreba cineva care dintre ele m'a impresionat mai mult, şi care ar merita premiul frumuseţei, aş spune fără să stau la îndoială, că este d-na Townsend; şi părerea aceasta o aŭ toţi europenii cari aŭ văzut-o».

E foarte simplu!.. ziarul adaugă:

«Prin frumuseţea şi spiritul său, d-na Townsend a asigurat soţului său multe succese diplomatice; căci Europa este o lume, în care calităţile unei femei ajuta mult combinaţiilor diplomatice.»

* * *

Reclama cu fonograful şi-a făcut apariţia în aproape toate oraşele din Europa. La teatre, între acte, în locul orchestrei, auzi de o dată un fonograf începând să debiteze reclama unui magazin. Este original, dar in acelaş timp foarte plictisitor.

* * *

Am tăiat anunţul următor dintr'un ziar din Chicago:

Pentru a face sinuciderile uşoare. Salon, în care aceia cari sunt obosiţi de viaţă, n'aŭ alt-ceva de făcut de cât să apere un buton electric.

Doctorul Carol Jacobs vă poate da toate amănuntele în această privinţă.

* * *

Un om de afaceri din California are o propietate de vîndut, unde-va, cam departe. De teamă ca nu cum-va doritorii să nu stea la îndoială faţă de drumul lung pe care'l aveaŭ de făcut, vînzătorul anunţă prin jurnale că un tren special va fi pus la dispoziţia amatorilor, şi că vor găsi la destinaţie masa gata pregătită.

Lucrătorii agricoli se găsesc cu mare greutate în America, este mai mult din pricină că nu sunt tocmai aşa de bine plătiţi ca alţi lucrători. Pentru a avea personalul necesar, proprietarii fac anunţuri unii altora. Am văzut anunţul unuia dintre ei, care spunea că lucrătorii vor fi conduşi de la ţară până la moşie cu trăsura şi că o orchestră naţională va cânta toată vremea pe câmpuri!

Unul dintre lucrurile cele mai surprinzătoare pe care le întâlneşte un european în America, îl constitue magazinele farmaciştilor.

Ei se intitulează droghişti, afară de germani, care mai păstrează încă numele de farmacist; dar în realitate, toate farmaciile sunt nişte adevărate bazare.

Pe uşa de la intrare, se vede scris cu caractere mici: «Droguri».

Dar în faţa uşei, pe trotuar, cu nişte caractere imense, este tipărit: «Ia cream soda». Aceasta este slăbiciunea femeilor americane.

Dulapurile de cutii cu cremă sunt puse în evidenţă, după aceea vine comptuarul de tabac.

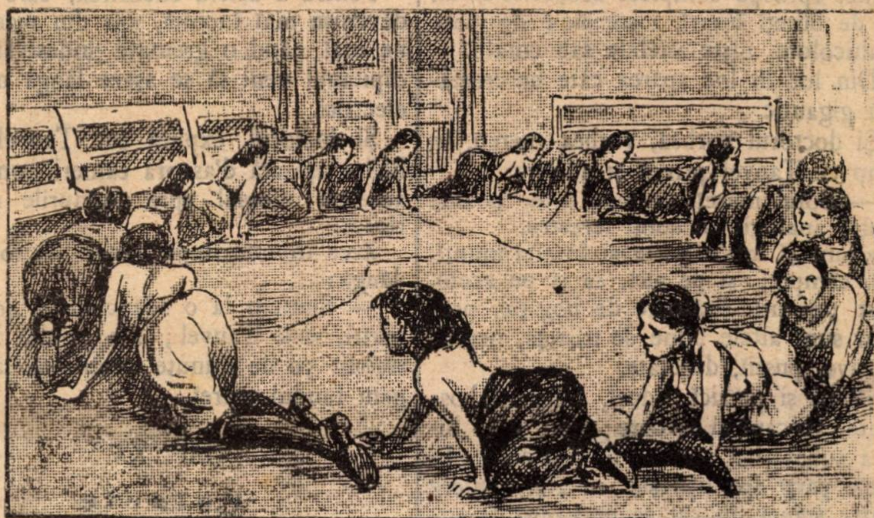
După aceia vine articolele de toaletă şi de parfumerie. Mai departe, găseşti briciuri, cărţi de joc şi articole de sport.

Pentru câţi-va bani, telefonul este pus la dispoziţia publicului aproape în toate farmaciile. Tot aici funcţionează şi agenţii de transport. E destul să laşi un ordin la casă, pentru ca un comisionar să se prezinte acasă să-ţi ia geamandanele şi să le ducă la gară, saŭ în altă parte. Tot aşa se obicinueşte şi cu mutatul.

Poţi găsi timbre şi cărţi poştale cu cea mai mare uşurinţă în aceste localuri; companiile de gaz aŭ de asemenea reprezentanţii lor prin... farmacii!

Având nevoe de o hartă a Statelor-Unite, m'am dus la un librar; dar n'am găsit. Intrebând de unde puteam cumpăra acest articol, am fost trimes la farmacistul din colţ. Şi în adevăr am găsit acolo harta cerută.

(Va urma)

Mersul acesta e recomandat de un medic german

O CURĂ EXOTICĂ

Sănătatea este bunul cel mai preţios al omului.

Acesta este un adevăr aşa de evident, în cât ar fi o naivitate să încerce cineva a-l demonstra.

Aşa fiind, este lesne de explicat de ce toată lumea aleargă după sănătate.

Medicii mai cu seamă, se silesc să împartă pretutindeni darul sănătăţei, cu o mână largă.

In dorul acesta fierbinte de stabilire a sănătăţei, unii aŭ ajuns cam departe.

Aşa de exemplu, am văzut un medic, specialist în terapeutică, reunind într'o casă de la ţară,—unde locurile se plătiaŭ destul de scump — mulţi oameni bolnavi, saŭ chiar sănătoşi doritori de a înlătura boala, şi invitându-i să se scoale dimineaţa o dată cu aurora, pentru a face o preumblare higienică, cu picioarele goale prin roua dimineţei.

Această preumblare... umedă, trebuie, —după spusele doctorului — să dea cele mai bune rezultate. Le-a dat însă? Saŭ le va da în viitor? Nu se ştie.

Alt medic socoate că gimnastica, aplicată într'un anumit mod, devine tovaraşa nevăzută a unei sănătăţi frumoase. De aceia pensionarii săi sunt obligaţi să facă anume mişcări,—precum sunt alte anume mişcări, pe care nu trebue să le facă.

Un al treilea prinţ al ştiinţei opreşte pe bolnavi să tuşiască; şi când vre-unul dintre ei îndrăsneşte să calce acest ordin, este pedepsit; nu i se dă desert saŭ fructe la masă, etc.

In sfârşit, un medic german, foarte psiholog de felul său, a observat că oile, pisicile, caii, vacile, precum şi fiarele sălbatice, n'aŭ a se plânge nici o dată de mulţimea de boale pe care le îndură nenorocitele vipere. De aici concluzia că dacă omul ar umbla în patru labe, ar fi mereŭ sănătos.

După cum puteţi vedea în clişeul nostru, ingenioasa idee a medicului german a şi fost pusă în practică.

Şi acum poftim de mai spuneţi că şcoala naturalistă nu este în plină dezvoltare.

Paul

IN FUNDUL MĂREI

— Urmare —

Fostul o naş se ap'ecă cu curiozitate şi priv'. Camera in care se afla cu cel cincI oamenI — şi care nu era, fără îndoială, de cât un enorm clopot scufundător perfecţionat — îşI continuă mereŭ coborîrea.

Un proector de o putere considerabilă ilumina abizurile în carI se coboraŭ.

Aparatul d'asupra căruia stătea înclinat Tauvel şi pe care doctorul îl numea hidroscop, se compunea dintr'un simplu tub, scufundându-se în apă şi a căruia parte inferioară era înzestrată cu foarte puternice obiective.

Tauvel zări maI întâiŭ nişte stâncI ascuţite, aproape complect acoperite de un fel de bureţI bizarI, nişte stele de mare multicolore, nişte anelide saŭ coraliI.

Din loc în loc apărea câte un crustaceŭ gigantic.

Şi doctorul vorbea, vorbea mereŭ, în timp ce Tauvel privea şi admira.

— Solul mărei, scumpe d-le, posedă multe analogiI cu solul terestru.

«Sunt şi într'o parte şi în alta munţI, văI, câmpiI; şi pe aicI, ca şi pe acolo, sunt ţinuturI rîzătoare de bogăţie, precum sunt altele pline de tristeţă, neproductive, pustiI, dezolate.

«Sunt şi pe aicI pădurI, crângurI, boschete, vulcanI şi izvoare; sunt şi în lumea submarină izvoare de apă dulce. In unele părţI apa ţişneşte cu atâta putere dintre stâncI, în cât se urcă pînă la suprafaţă; asemenea fenomene aŭ fost observate une-orI şi de oameniI lumeI pământene.

Dar Tauvel era prea absorbit în admiraţia sa pentru ca să poată auzi bine cuvintele doctoruluI.

Pe măsură ce camera ajungea la o adâncime maI mare, adevărate minunI apăreaŭ înaintea ochilor săI.

IcI crustacee gigante, colo moluşte şi anelide, printre carI amfitrite şi mercide. ApoI giganţI peştI orbI, posedând nişte fenomen le plăcI luminoase.

— Scvalul cu ochiul verde, zise doctorul întinzând mâna spre unul dintre aceştI peştI.

Dar oribilul peşte dispăru îndată şi din adâncimile fundurilor apărură holoturiI de colorI strălucitoare, ursinI cu plăcI mobile; apoI amfipode gigantice şi superbe echinoderme; stele de mare cu câte două-zecI de braţe de toate colorile, fără să maI vorbim de peştiI extraordinarI, cu înotătoarele in formă de tentacule transformate în organe tactile, peştI aI căror ochI păreaŭ nişte adevărate plăcI fosforescente.

Dar încetul cu încetul, pe măsură ce acul manometruluI indica o adâncime maI mare, fauna sub-marină devenea tot maI săracă. Viaţa era maI puţin intensă, maI rară.

La o adâncime de 3000 metri; Tauvel maI zări încă căţI-va phormosomI şi maI multe willemoesia; apoI nu maI zări de cât stâncile negre, netede şi licăritoare.

Plimbarea aceasta, pe care o făceaŭ acum doctorul şi căpitanul, avea de scop să stabilească într'un mod maI cert temperatura fundurilor, precum şi să culeagă câte-va specimene cu totul rare ale floreI şi fauneI submarine. CăcI dacă Tauvel nu maI zărea nimica, a ta nu însemna că orI-ce viaţă încetase pe acolo.

Pentru a activa coborîrea, care acum devenise maI înceată, apa din rezervoriI ne maI dând o greutate îndestulitoare, căpitanul veni să se aşeze lângă maşina electrică.

Şi doctorul explică luI Tauvel că o helice aşezată d'asupra cameriI-sonde va accelera mersul spre fundurile misterioase.

Zece minute după aceea doctorul adăugă:

— Suntem la o adâncime de 4000 de metri, d-le Tauvel; am ajuns. Ne-aŭ trebuit 50 de minute pentru ca să atingem fundul mărei.

CAP. XV

Pulpele

Eraŭ la fundul mărei.

CeI douI savanţI se apucară îndată să noteze cu îngrijire temperaturile.

Nu puteaŭ să întârzie prea mult acolo, la o adâncime aşa de mare, căcI presiunea era considerabilă. Este adevărat că aveaŭ cea maI mare încredere în soliditatea camerii-sonde, cu toate acestea un accident ar fi fost posibil.

In momentele acelea camera-sondă suporta o presiune de 400 de chilograme pentru fie-care centimetru pătrat.

Aşa în cât toate observaţiile fură făcute cu cea maI mare repeziciune şi căpitanul dădu ordin de reîntoarcere.

Urcatul, ca şi coborîrea, fu făcut cu multă băgare de seamă, pentru că prin locurile acelea necunoscute eraŭ posibile miI de accidente.

In timpul acesta doctorul convorbea cu Tauvel asupra temperatureI fundurilor. Temperaturile acestea sunt cât se poate de variabile din pricina multiplelor curente, carI se încrucişează în toate părţile şi la diferite adâncimI.

— Dacă n'ar fi aceste curente, spunea doctorul, temperatura ar merge descrescând pînă la o oare-care adâncime şi ar rămânea perfect uniformă, din punctul în care nu maI străbat de loc razele soareluI. După toate observaţiile pe carI le-am făcut pînă acuma, temperatura fundurilor este variabilă în jurul luI o grad -; eŭ cred că...

O zguduitură violentă îl împiedică de a'şI sfârşi fraza.

Tauvel şi Towson se rostogoliră jos; aceiaşI soartă ar fi avut-o căpitanul şi doctorul, dacă nu s'ar fi ţinut unul de altul.

Din fericire ceI carI căzuseră nu-şI făcură nicI un răŭ.

Pentru moment camera-sondă se oprise.

Ce se întâmplase? Oare cablul fusese rupt?

Cu cea maI mare linişte, căpitanul explică tovarăşilor săI care era situaţia.

— Helicea nu maI funcţionează, zise dînsul.

— Poate că cablul de urcare s'a înfăşurat în jurul eI? observă Tauvel.

Dar doctorul îI explică imposibilitatea unuI asemenea accident, helicea fiind apărată de un fel de înveliş metalic. Trebuia să fie alt-ce-a.

Căpitanul se apropiase de telefon şi convorbea cu oameniI rămaşI în cavernă.

— Cablul rezistă, zise dînsul după ce termină convorbirea. Dar se pare că, camera-sondă ar fi dispusă să-şI înceapă din noŭ mişcarea de coborîre, ceea ce nu trebue să se maI producă, de vreme ce rezervoriul nostru superior este deşert.

— Poate că suntem prea greI? întrebă Tauvel; dacă am goli şi celalt rezervoriŭ?

— Din nenorocire, răspunse căpitanul, nu putem s'o facem nicI asta, pentru că ne-am expune să ne urcăm în urmă cu o repeziciune prea mare şi să ne zdrobim de unele stâncI de coraliŭ pe carI le-am întâlni în cale. Trebue să aşteptăm, să cercetăm, să descoperim ce ni se întâmplă. Adevărata primejdie pentru noI ar fi dacă s'ar rupe cablul.

— In adevăr, afirmă doctorul, care în timpul acesta privise prin hidroscop; aceasta ar fi adevărata primejdie. Dacă cavlul s'ar rupe, am fi pierduţI, căcI duşmaniI noştri vor fi atuncI stăpâniI situaţieI.

— DuşmaniI noştri? repetă Tauvel mirat. Ce duşmanI?

— Priveşte!

Cu toţiI se repeziră şi priviră valurile negre.

Era un spectacol uimitor.

Inconjurând camera-sondă cu tentaculele lor, patru monştri, patru calmarI de dimensiunI colosale eraŭ acolo; dînşiI îI reţineaŭ şi 'I atrăgeaŭ cu furie spre intrarea uneI caverne enorme.

Fie-care dintre aceştI calmarI putea să aibă o lungime de 8 metri şi o greutate de două-zecI de miI de chilograme.

Prin urmare, această apăsare enormă de opt-zecI miI de chilograme reţinea camera-sondă şi 'I împiedica urcarea.

In acelaşI timp, era de presupus că una dintre tentacule se înfăşurase în ju-

rul helicei, de vreme ce aceasta nu mai funcţiona.

Situaţia era cât se poate de desperată.

Singura speranţă de scăpare a celor şease oameni, era în soliditatea cablului care-i lega de camera maşinelor.

Dacă cablul acesta avea să se rupă, monştrii aveaŭ să-i atragă spre caverna lor întunecată, şi nici odată n'aveaŭ să mai poată scăpa de acolo.

Aceasta însemna o moarte îndată, moartea oribilă prin asfixie, de vreme ce nu putea să aibă aer de cât cel mult pentru şease ore.

Tauvel privea cu desgust cefalopodele, ale cărora corpuri, sub influenţa furiei, îşi schimbaŭ în fie-care moment coloarea.

De odată scoase un strigăt: «Mai iată şi alţii, doctore; mai iată şi alţii!

In acelaşi timp, Coultier, care observa în partea opusă, făcu aceaaşi descoperire.

Calmarii eraŭ acum în număr de zece. Nici odată cablul n'avea să poată suporta o asemenea greutate.

Căpitanul era palid.

Situaţia devenea cu atât mai teribilă, cu cât cei şease oameni, închişi în camera sondă, nu puteaŭ face nimic pentru a se apăra.

Căpitanul se hotărî acum să deşerte rezervorul inferior. Cablul va fi apăsat în chipul acesta cu mai puţină greutate.

Din două rele, trebuiaŭ să-l aleagă pe cel mai mic.

Dacă cablul avea să se rupă, eraŭ perduţi, fără nici o nădejde de scăpare; pe când, într'o urcare repede, puteaŭ spera să înlăture stâncile de corali.

Doctorul şi cei-l'alţi fură de părerea căpitanului; Tauvel de asemenea.

Towson şi Coultier se pregătiră să pue pompele în mişcare, când Tauvel, care observa mereŭ exteriorul, îi opri cu un gest.

Un fapt bizar se produsese.

Pulpele păreaŭ cu totul neliniştite, ca şi cum le-ar fi ameninţat o mare nenorocire.

Puţin câte puţin, tentaculele lor se desprinseră de pereţii camerei sonde, pe care în cele din urmă o părăsiră definitiv, perzându-se în mijlocul unui nor negru, pe care-l proectara dintr'un buzunar interior.

Eliberată de greutatea formidabilă care o apăsase, camera sondă 'şi continuă îndată urcarea.

Cu toate acestea, doctorul voia să ştie care era cauza spaimei calmarilor.

— Căci, fără îndoială, trebue să fi fost vre o cauză de spaimă; altminteri, n'am fi putut scăpa aşa de lesne.

Şi aplecându-se deasupra hidroscopului privi cu atenţie valurile mărei.

Tauvel făcu ca şi dânsul.

La început nu văzură nimica; de alt-fel, norul negru produs de calmari nici nu se împrăştiase bine încă.

De odată însă, apărură la o mică distanţă două corpuri enorme. Eraŭ nişte animale lungi de câte două-zeci de metri, cu capetele de focă, cu spetele în formă de ferestrăŭ.

Ce animale eraŭ acestea, care nu semănaŭ de loc cu speciile cunoscute pînă atunci?

Doctorul nu putea să le numească.

Pentru a le putea observa mai bine, doctorul se apropie de telefon şi dadu ordin celor din camera maşinelor să oprească un moment urcarea.

Dar era un ordin zadarnic, pentru că monştrii dispărură aproape îndată, perzându-se sub valurile mărei, ca şi cum nici n'ar fi existat.

Dacă n'ar fi fost oprirea aceia bruscă a camerei sonde şi eliberarea care urmase, ar fi putut crede că fusără jucăria unui vis. Dar aşa, faptele eraŭ prea elocvente, pentru ca să se mai poată indoui.

XVI

O prezentare neprevăzută

Când, două-zeci de minute după aceia, cei şease oameni reintrară în misterioasa cetate a mărei, uimirea nu le trecuse încă bine.

Abia acum se gândeaŭ mai serios la primejdia teribilă prin care trecuseră. Şi mai cu seamă vedenia celor doui monştri, îi intriga peste măsură.

Căpitanul murmura:

— Noi credeam că cunoaştem totul şi în realitate nu cunoaştem nimic.

Şi avea dreptate.

Ar putea să spue cine-va vre-o dată ce animale fabuloase, fantastice. locuesc adâncimile mărei? Ar putea să-şi închipue cine-va într'un mod exact surpriza unui om care s'ar vedea dintr'o dată transportat la o adâncime de 14 mile sub valurile oceanului?

Tauvel mai cu seamă, era pe jumătate ameţit.

Trebue să recunoaştem că puţine fiinţe omeneşti pot avea norocul de a face asemenea călătorii şi de a vedea asemenea lucruri.

Fostul ocnaş se întreba chiar, dacă revenit vre-o dată pe pământ, oamenii aveaŭ să-i creadă povestirile?

Mauvert şi Piohan chiar, cu care vorbi în aceiaşi seară, nu-l crezură de cât pe umătate.

Pentru ei, saŭ Tauvel exagera, saŭ cei şease oameni cari eraŭ în camera sondă, avuseseră câte-va momente de halucinaţie.

Se prea putea să se găsească osemintele acestor monştri, care vor fi trăit prin epoca diluviană; dar să contemple cine va în realitate aceste animale, vii, era cu totul alt-ceva.

Dar Tauvel, care era sigur de ceia-ce văzuse, nu mai insista; el se mulţumi să ceară tovarăşilor săi amănunte în privinţa întâmplărilor prin care trecuseră dânşii, din momentul în care fuseseră lăsaţi singuri în salon.

Cu dinţii strânşi de ciudă, Mauvert şi Piohan povestiră toate incidentele scurtei lor odisee; nu uitară nici somnul bizar care-i cuprinsese pe neaşteptate, nici puţul în care fuseseră închişi, nici mijloacele întrebuinţate în urmă pentru a-i supune complect.

Mauvert sfârşi, cu pumnii strânşi, furios.

— După cum vezi, n'am fost noi cei mai puternici.

— Cel puţin pentru moment, adăugă Piohan. Dar mai târziŭ.

Se opri, nevoind să se compromită, fără îndoială.

Teama este începutul înţelepciunei.

Ori-ce violenţă li se părea acum cu totul nefolositoare şi se hotărîseră să fie plini de prudenţă până în momentul când avea să se prezinte un prilej potrivit.

De alt-fel, declarară lui Tauvel, că munca la care fuseseră puşi, le plăcea, că îi interesa chiar.

Fără îndoială căpitanul Nameless ar fi putut să le găsească o altă muncă mai uşoară, în cuprinsul cetăţei chiar, dar se resemnaŭ cugetând că în curând aveaŭ să treacă în alte ateliere. Cel puţin, aşa li se spusese.

Şi apoi, eraŭ oameni voinici amândoui, şi nu e lucru tocmai displăcut, când faci să cadă sub loviturile tîrnăcopului tăŭ, stâncile aurifere.

(Va urma)

Cu începere de la 1 Ianuarie, **Ziarul Călătoriilor**, *cel mai mare şi unicul în acest gen în ţară, deschide o serie de abonamente cu următoarele premii:*

I) Una maşină de cusut de mână Singer perfecţional complectă, cu aparatele ei.

II) Una puşcă de vânătoare foc central cu două ţevi, cal. 12, cheea de deschidere între cocoaşe, ţeava stângă chokebore, etc.

III) Una frumoasă lanternă cu acetilenă pentru bicicletă.

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de arme, maşini de cusut şi biciclete B. D. Zisman, din Calea Victoriei No. 44.

IV) Un gramophon american cu 6 plăci, renumita marcă «The Star», din marele magazin de muzică Jean Feder, Calea Victoriei 54.

V) Un fonograf «Columbia», cu 6 cântece, de la magazinul general de muzică «La Harpa», strada Colţei 5.

Abonamentul la «Ziarul Călătoriilor» costă, şi cu premiile acestea, tot 5 lei pe an în toată ţara.

Noile Abonamente

LA ZIARUL

UNIVERSUL

Singurul ziar independent, imparțial și cel maĭ raspândit din țară, cel maĭ bine informat și cel maĭ în curent cu întreaga mișcare politică, economică și financiară din țară și străinătate. Corespondențĭ specialĭ în: **Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.**

Cu începere de la 1 Ianuarie 1908, ziarul „UNIVERSUL" dă următoarele însemnate premiĭ la abonațiĭ sĕĭ:

1) Un mare premiŭ de **1500 leĭ.**
2) Două premiĭ de câte **200 leĭ.**
3) Treĭ lozurĭ întregĭ ale Lotĕrieĭ de Stat Român purtând No. 4.206, 12.451 și 50.823 pentru loteria a 3-a, cumpărate de la **Banca Fortuna**, casă de schimb, mare colectură principală.
4) 5 premiĭ de câte **100 leĭ.**
5) Zece premiĭ de câte **40 leĭ.**
6) 10 abon. pe un an la „Universul" **180 l.**
7) 10 abonamente pe 6 lunĭ **91,50.**
8) 10 abonamente pe 3 luni **46,50.**
9) 10 abonamente de câte un an la „Ziarul Călătoriilor" 50 lei.
10) 10 abon. de câte un an la „Veselia" 26 leĭ

Câștigul rezultat pentru fie-care din lozurile aci sus arătate, va fi atribuit abonatuluĭ care la tragerea premiilor noastre va fi câștigat losul respectiv.

In cazul cel maĭ norocos se poate câștiga 900.000 LEI

adică cu nimic se poate câștiga O AVERE ENORMĂ

De asemenea toți abonațiĭ primesc gratuit «Universul Literar» ziar sĕptĕmânal, care conține, pe lângă o bogată materie literară și o frumoasă ilustrație în culorĭ.

Pe lângă acestea abonațiĭ vor maĭ primi gratuit prea frumosul

„Almanach al Universuluĭ" pe 1908

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepțional de eftine:

Pentru un an leĭ 18, Pentru 6 lunĭ leĭ 9,15. Pentru 3 lunĭ 4,65

Abonațiĭ, spre a participa la tragerea premiilor de maĭ sus vor primi: Pentru un an 25 bonurĭ de premiĭ. Pentru șease lunĭ 10 bonurĭ de premiĭ. Pentru treĭ lunĭ 3 bonurĭ de premiĭ. Abonațiĭ pe un an întreg vor concura la două tragerĭ de premiĭ.